

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Nysie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU NYSKIEGO NA LATA 2024-2034

Nysa, styczeń 2024

Adnotacja:

Usunięcie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytocznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027 i mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany.

Spis treści

I Wprowadzenie.....	4
II Podstawa prawna	5
III Podstawowe informacje o powiecie nyskim.....	6
IV Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie nyskim.....	8
IV.1 Struktura demograficzna	8
IV.2 Zachodzące zmiany demograficzne	10
IV.3 Problem migracji i uchodźstwa.....	11
IV.4 Sytuacja na rynku pracy.....	13
IV.5 Potencjał gospodarczy	17
IV.6 Zasoby mieszkaniowe	19
IV.7 Edukacja, wychowanie i opieka nad dziećmi do lat 3.....	20
IV.8 Bezpieczeństwo publiczne	23
IV.9 Ochrona zdrowia.....	24
IV.10 Życie kulturalne, sport i rekreacja.....	25
IV.11 Ekonomia społeczna i solidarna.....	27
IV.12 Przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych	29
IV.12.1 Ubóstwo i wykluczenie społeczne, w tym kryzys bezdomności	29
IV.11.1 Działalność Domów Pomocy Społecznej	33
IV.14 Problem niepełnosprawności	36
IV.15 Piecza zastępcza i wsparcie rodziny.....	42
IV.16 Uzależnienia, w tym uzależnienia behawioralne	47
IV.17 Zjawisko przemocy domowej.....	52
V Opinia mieszkańców powiatu na temat uwarunkowań społecznych powiatu nyskiego.....	57
VI Analiza SWOT	64
VII Misja i wizja rozwoju społecznego powiatu nyskiego	67
VIII Cele strategiczne i operacyjne.....	68
IX Kierunki działań polityki społecznej w powiecie nyskim	70
X Prognoza zmian w wyniku realizacji strategii	78
XI Realizatorzy strategii.....	79
XII Źródła finansowania strategii	79
XIII Spójność realizacji celów <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034 z Wojewódzką Strategią w Zakresie Polityki Społecznej</i>	80
XIV Monitoring i ewaluacja.....	81
XV. Spis tabel i wykresów.....	82

I Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034 wyznacza główne działania dla samorządu powiatu i jego mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania powiatu pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą całego regionu. Ponadto prezentowana Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych na terytorium powiatu nyskiego. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W celu dokładnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierunkujących działania dla powiatu nyskiego.

Jakość życia to spostrzeganie przez jednostkę jej pozycji w kontekście kultury i systemów wartości akceptowanych przez społeczeństwo w relacji do jej celów życiowych, oczekiwań, zainteresowań. Definicja ta uwzględnia zatem perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań podczas dokonywania ocen, natomiast postrzeganie i ocena własnej sytuacji życiowej zazwyczaj dokonywana jest w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z miejsca zajmowanego przez jednostkę w strukturze społecznej oraz jej grupy odniesienia. Definicja ta uwzględnia również wielowymiarowość jakości życia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jakości życia¹.

Kolejny kluczowy element to spójność społeczna, która oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Należy zadbać o brak wyraźnych podziałów wzmagających podejrzliwość i zaciekłość między grupami społecznymi. Koresponduje to z równością szans, czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania, obaw. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

Kapitał społeczny to bardzo ważny zasób w postaci lokalnego potencjału zaufania, lojalności, a przede wszystkim solidarności, która pozwala na realne współdziałanie. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie jednostek we wspólnym interesie, a także rozwijania pomiędzy nimi kooperacji.

¹ Quality of Life Group działająca w ramach Światowej Organizacji Zdrowia (WHOQOL Group, 1994)

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to nic innego, jak dążenie do umożliwienia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i zdobywanie dochodów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034 stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie powiatu, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do podejmowania dalszych działań.

Na potrzeby opracowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* przeprowadzono badania wśród dorosłych mieszkańców powiatu. Wyniki badań, wraz z przeprowadzoną diagnozą społeczną, wyznaczyły główne problemy zidentyfikowane na terenie powiatu nyskiego. Dodatkowo stały się podstawą do wyznaczenia celów strategicznego działania i określenia konkretnych działań w zakresie minimalizowania skutków wykluczenia społecznego i poprawy warunków życia mieszkańców powiatu.

II Podstawa prawna

Obowiązek opracowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* wynika wprost z art. 16b ust. 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.). Strategia powinna zawierać w szczególności:

- diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie realizowania usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Strategia składa się z dwóch elementów. Podzielona jest na elementy teoretyczne i praktyczne. Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentów. Przystawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasad i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz

najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także wskazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania. Druga część zawiera procedury działania w przypadku wystąpienia problemu społecznego. Niniejszy dokument zawiera opis istniejącej sytuacji w powiecie nyskim (diagnoza stanu powiatu) oraz obecnych i przyszłych problemów społecznych. Wskazane są również główne problemy i cele strategiczne, których wybór został poprzedzony rzetelną oceną stanu faktycznego. Strategia jest skierowana do mieszkańców powiatu nyskiego, którzy z różnych powodów znajdują się w trudnych okolicznościach i wymagają pomocy w celu odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Adresatem Strategii są zarówno osoby samotne, jak i całe rodziny. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Jest ona długotrwałym programem działań, który ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez wspieranie rodziny, zwiększeniu efektywności pomocy społecznej, zapewnieniu godziwych warunków życia osobom niepełnosprawnym, podwyższeniu standardu życia osób starszych, zapobieganiu marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wyznaczeniu kierunków działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców powiatu. Niniejszy dokument opracowany został na lata 2024-2034 i obowiązywać będzie do momentu opracowania kolejnej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nyskim*.

III Podstawowe informacje o powiecie nyskim

Powiat nyski położony jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Od południa graniczy z Republiką Czech, od zachodu z województwem dolnośląskim, a od północy i wschodu z powiatami: brzeskim, opolskim i prudnickim. Powierzchnia powiatu wynosi 1 224 km², jest drugim co do wielkości powiatem w województwie opolskim. Na koniec 2022 r. powiat zamieszkiwało 129 353 ludności, z czego 51,5% stanowiły kobiety i 48,5% mężczyźni. Powiat nyski tworzy 9 gmin, do których należą: Nysa, Głuchofazy, Korfantów, Otmuchów, Paczków, Kamiennik, Pakosławice, Skoroszyce oraz Łambinowice.

Mapa 1 Powiat nyski i gminy wchodzące w jego skład

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/186.html> (dostęp: 5.10.2023 r.)

Powiat wykonuje określone w art. 4 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie społecznym, do których zalicza się m.in.: edukację publiczną, promocję i ochronę zdrowia, pomoc społeczną, wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, politykę prorodzinną, wspieranie osób niepełnosprawnych, rozwój kultury fizycznej i turystyki, przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, a także współpracę i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Zarząd Powiatu w Nysie wykonuje powyższe zadania przy pomocy następujących jednostek organizacyjnych:

- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie,
- Centrum Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Nysie,
- Dom Pomocy Społecznej w Korfantowie,
- Muzeum Powiatowe w Nysie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie,
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Nysie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Nysie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespołu Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach,

- Zespół Opieki Zdrowotnej w Nysie,
- Zespół Placówek Specjalnych w Nysie,
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie,
- Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie,
- Zespół Szkół i Placówek Oświatowych im. Emila Godlewskiego w Nysie,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie,
- Zespół Szkół Technicznych w Nysie,
- Zespół Szkół w Głuchołazach,
- Zespół Szkół w Paczkowie,
- Carolinum - I Liceum Ogólnokształcące w Nysie.

IV Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie nyskim

IV.1 Struktura demograficzna

W 2022 r. powiat nyski zamieszkiwało 129 353 mieszkańców, w tym 51,5% stanowiły kobiety. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 12,7%. W 2022 r. wśród wszystkich mieszkańców powiatu osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 58,59% mieszkańców. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła zaledwie 15,85% mieszkańców, a 25,56% stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia widać, że w ostatnich 5 analizowanych latach wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w powiecie nyskim w latach 2018-2022

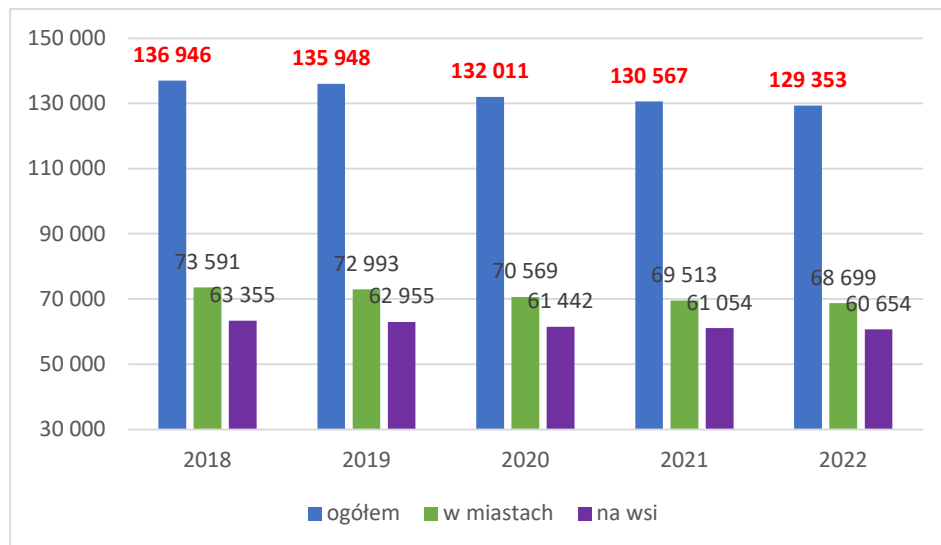
Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2018	136 946	15,45	21 155	61,70	84 489	22,86	31 302
2019	135 948	15,37	20 896	61,04	82 981	23,59	32 071
2020	132 011	15,94	21 037	59,55	78 610	24,52	32 364
2021	130 567	15,92	20 788	59,03	77 069	25,05	32 710
2022	129 353	15,85	20 502	58,59	75 787	25,56	33 061

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Dane demograficzne wskazują, że w ostatnich latach zmniejsza się liczba ludności w powiecie nyskim. Jest to zjawisko charakterystyczne dla większości powiatów i województw w Polsce. W powiecie nyskim nastąpił spadek liczby ludności o 7 593 osoby. Większość mieszkańców powiatu zamieszkuje

tereny miejskie, choć dysproporcja mieszkańców miast i wsi z każdym rokiem maleje. W 2022 r. odnotowano 68 699 mieszkańców w miastach oraz 60 654 mieszkańców wsi.

Wykres 1 liczba mieszkańców powiatu nyskiego w podziale na miasto i wieś w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Najwięcej ludności powiatu nyskiego zamieszkują gminę Nysę i Głuchołazy. W 2022 r. gmina Nysa liczyła 54 262 mieszkańców, z kolei gminę Głuchołazy zamieszkiwało 22 534 mieszkańców.

Najmniejszą gminą pod względem liczby ludności jest gmina Kamiennik z liczbą ludności 3 162 osoby. W latach 2018-2022 odnotowano spadek liczby ludności we wszystkich gminach w powiecie nyskim.

Tabela 2 Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu nyskiego w roku 2018 i 2022

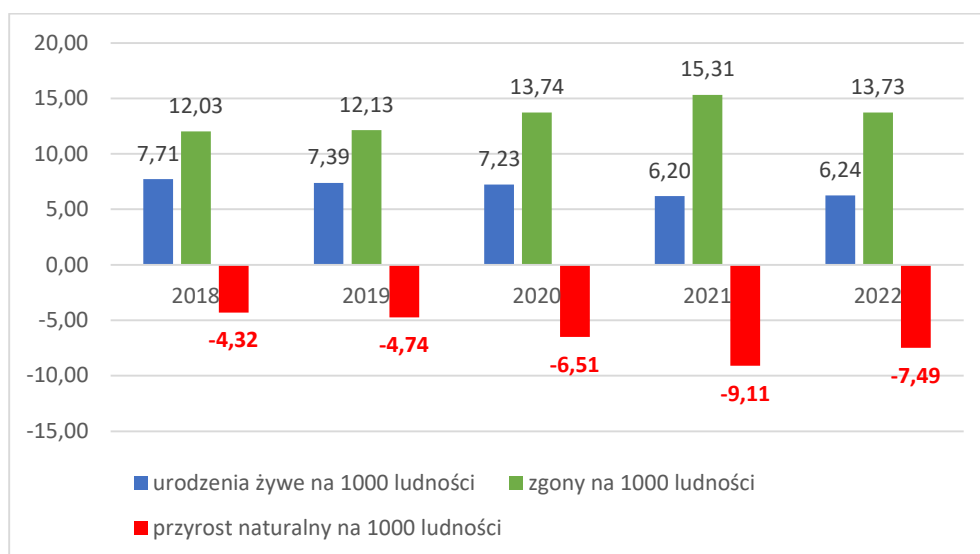
Gmina	Rok 2018	Rok 2022
Głuchołazy	23 774	22 534
Kamiennik	3 486	3 162
Korfantów	8 870	8 450
Łambinowice	7 529	7 230
Nysa	57 272	54 262
Otmuchów	13 620	12 857
Paczków	12 649	11 573
Pakosławice	3 512	3 360
Skoroszyce	6 234	5 925
Razem:	136 946	129 353

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

IV.2 Zachodzące zmiany demograficzne

Spadek liczby ludności w powiecie nyskim wynika z zachodzących niekorzystnych zmian demograficznych, które mają miejsce od wielu lat. Do głównych przyczyn spadku ludności w Polsce zalicza się przede wszystkim spadek liczby nowo rodzonych dzieci. Przyrost naturalny w kraju systematycznie spada, co przekłada się na mniejszą liczbę mieszkańców w województwach i powiatach. Spadek liczby ludności odnotowany w powiecie nyskim od wielu lat również związany jest z ujemnym przyrostem naturalnym, który w 2022 r. wynosił -7,49 osób na 1000 mieszkańców. W 2022 r. urodziło się 6,24 dzieci na 1000 mieszkańców, a zgonów nastąpiło 13,73 na 1000 mieszkańców.

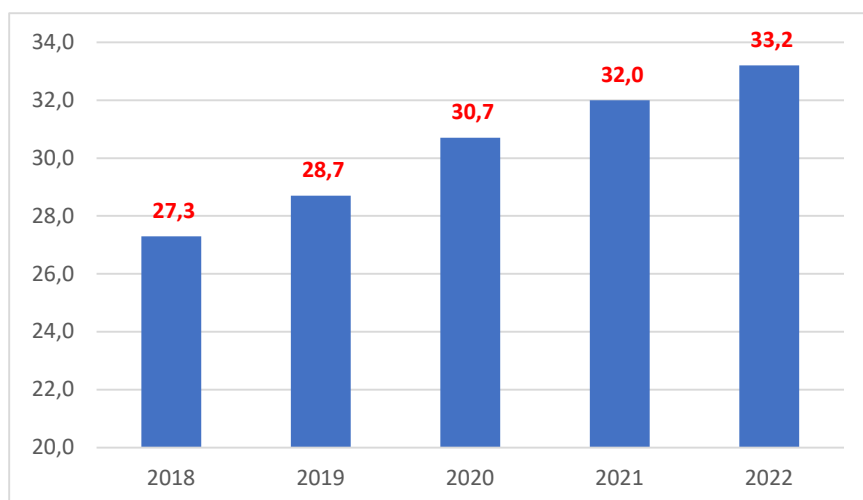
Wykres 2 Przyrost naturalny w powiecie nyskim na 1000 mieszkańców w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Widocznym i niepokojącym zjawiskiem zachodzących zmian demograficznych jest również proces starzenia się społeczeństwa, który przekłada się na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie powiatu w latach 2018-2022 zwiększyła się o 1 759 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2022 r. wynosił 33,2 p. p. i w stosunku do roku 2018 uległ zwiększeniu o 5,9 p. p. Wzrost liczby osób starszych ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju dalszej polityki społecznej, która będzie wymuszała podjęcie odpowiednich działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, organizacji odpowiedniej opieki wytnieniowej oraz aktywizowaniu ich do zachowania aktywności społecznej jak najdłużej.

Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Największy wzrost współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie powiatu odnotowano w gminie Paczków (+6,7 p. p.), a najmniejszy w gminie Łambinowice (+3,5 p. p.). Warto podkreślić, iż w gminach Kamiennik, Otmuchów, Paczków i Pakosławice przybyło najwięcej osób starszych, przez co należy monitorować sytuację społeczną w tych gminach pod względem potrzeb osób w wieku poprodukcyjnym w szczególny sposób.

Tabela 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w poszczególnych gminach powiatu nyskiego w roku 2018 i 2022

Gmina	Rok 2018	Rok 2022	Dynamika zmian
Głuchołazy	28,6	33,5	+4,9
Kamiennik	23,5	29,5	+6
Korfantów	20,4	26,3	+5,9
Łambinowice	25,6	29,1	+3,5
Nysa	31,8	36,4	+4,6
Otmuchów	25,4	31,9	+6,5
Paczków	26,1	32,8	+6,7
Pakosławice	21,2	27,6	+6,4
Skoroszyce	21,6	27,4	+5,8

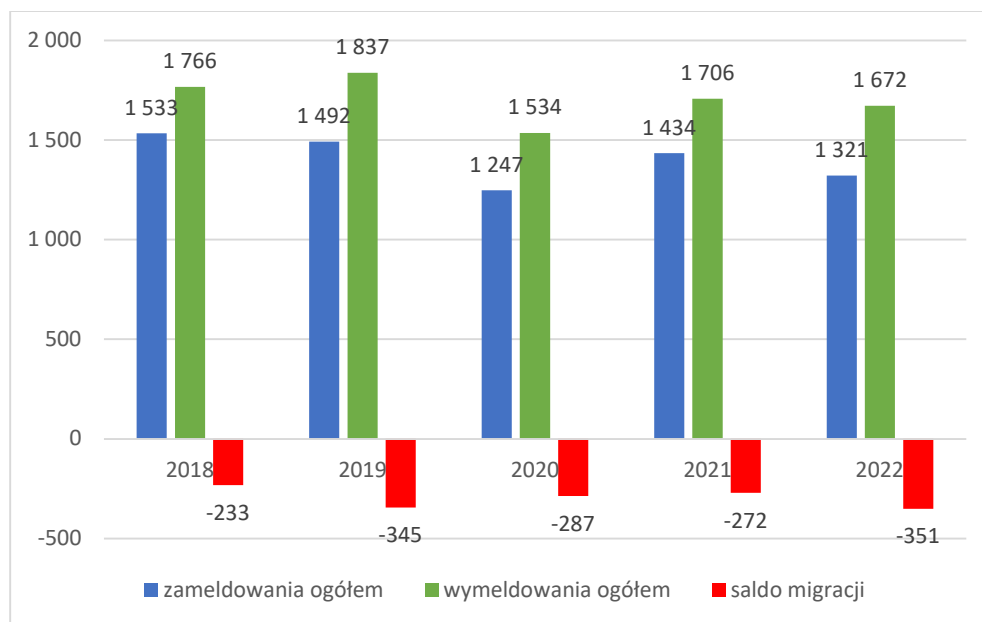
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

IV.3 Problem migracji i uchodźstwa

Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym jest również problem migracji. W 2022 r. w powiecie nyskim odnotowano 1 672 osoby, które wymeldowały się oraz 1 321 osób, które się zameldowały. Saldo migracji wyniosło -351 osób. W analizowanym okresie lat 2018-2022 odnotowuje się

systematyczny spadek liczby ludności, co jest zjawiskiem bardzo niepożądanym i niekorzystnym w kontekście rozwoju gospodarczego całego powiatu. W każdym z analizowanych lat saldo migracji przyjmowało wartości ujemne. Spadek liczby mieszkańców powiatu na skutek migracji miał miejsce głównie w ruchu wewnętrznym. Wymeldowań za granicę w 2022 r. odnotowano łącznie 107.

Wykres 4 Saldo migracji w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2022 r. w wyniku działań wojennych w Ukrainie do powiatu nyskiego przybyła niewielka liczba uchodźców. Z dostępnych danych wynika, iż w 2022 r. na terenie powiatu mieszkało ok. 2 460 Ukraińców. Byli to w szczególności mieszkańcy wschodniej części Ukrainy. Najwięcej uchodźców zamieszkiwało gminę Nysę – ok. 1 040 osób. Większość uchodźców nie została ujęta w ewidencji ludności, gdyż nie wystąpili oni o nadanie numeru PESEL. Uchodźcy z Ukrainy na terenie powiatu nyskiego znaleźli schronienie przede wszystkim w ośrodku „Banderoza”, „Ziemowit” oraz „Czerwony Kozioł”. Od czasu wybuchu wojny systematycznie spada liczba ludności ukraińskiej na terenie powiatu.

Problem uchodźstwa nie stanowi najpoważniejszego problemu społecznego na terenie powiatu. Jednakże spadek liczby ludności, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny świadczy o zachodzących zmianach demograficznych w powiecie, które są charakterystyczne dla większości powiatów w Polsce. Każdego roku odnotowuje się spadek liczby ludności, mniejszą liczbę nowych urodzeń oraz wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. W kontekście uwarunkowań społecznych nie są to zmiany pozytywne, gdyż powodują przede wszystkim spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, a wzrost osób starszych. Polityka społeczna samorządu będzie wymagała podjęcia w następnych latach wzmożonych działań na rzecz osób starszych, które potencjalnie będą

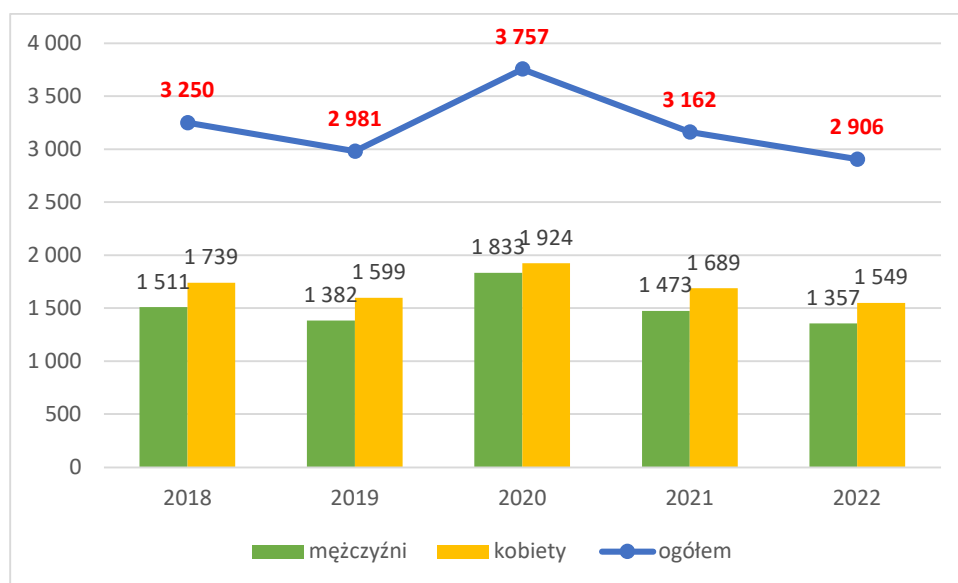
potrzebowały odpowiedniej opieki, wsparcia i pomocy. Ważne w kontekście polityki społecznej jest monitorowanie sytuacji osób w wieku poprodukcyjnym, aby minimalizować występowanie zjawiska marginalizacji, wyobcowania, osamotnienia i wycofania społecznego. Istotnym zadaniem powiatu będzie organizowanie pomocy instytucjonalnej w środowiskach lokalnych.

IV.4 Sytuacja na rynku pracy

W 2022 r. bezrobocie rejestrowane w powiecie nyskim wynosiło 7,7% (7,7% wśród kobiet i 7,7% wśród mężczyzn). Rok 2020 z uwagi na panującą pandemię w kraju, zamknięcie wielu dziedzin gospodarki i niestabilną sytuację wielu przedsiębiorstw spowodował wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w powiecie, które w 2021 r. ulegało stabilizacji i systematycznemu obniżaniu się.

Na przestrzeni lat 2018-2022 odnotowano spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia na terenie powiatu o 344 osoby, w tym o 190 kobiet. W 2020 r. liczba osób bezrobotnych wzrosła znacznie o 776 osób w porównaniu z rokiem wcześniejszym. W 2022 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie zarejestrowanych było łącznie 2 906 osób, w tym 1 549 kobiet i 1 357 mężczyzn.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powyższe dane wskazują, że sytuacja na rynku pracy w powiecie nyskim wróciła do sytuacji sprzed okresu pandemii, co pozytywnie wpływa na sytuację gospodarczą lokalnego rynku. Jednakże stale należy monitorować sytuację osób bezrobotnych, szczególnie tych z grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, aby minimalizować zjawisko ich wykluczenia społecznego.

Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie nyskim można stwierdzić, że największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych. W 2022 r. odnotowano 1 384 osób długotrwale bezrobotnych. Osoby te często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje

zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności społecznej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Wśród grupy osób bezrobotnych do 30. roku życia odnotowano w 2022 r. spadek liczby młodych osób bezrobotnych o 264 osoby w porównaniu do roku 2018. Można zatem stwierdzić, że w ostatnim okresie osoby młode łatwiej znajdują zatrudnienie i szybciej zasilają grupę osób pracujących. Dane dotyczące osób bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia także wskazują na zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych w tej grupie. W 2022 r. odnotowano 984 osoby bezrobotne w wieku powyżej 50 lat, co w porównaniu z rokiem 2018 wskazuje na spadek o 121 osób w tej kategorii wiekowej. Jednakże wciąż jest to dość wysoki wskaźnik, który świadczy o trudnościach w znalezieniu lub utrzymaniu pracy przez osoby w tym wieku. Warto podkreślić, że sytuacja osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w analizowanym okresie ulegała polepszeniu. Z roku na rok (oprócz okresu pandemii) odnotowuje się w powiecie spadek liczby osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych.

Niekorzystną sytuację można zaobserwować analizując dane z okresu lat 2020-2022 dotyczącą liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Systematycznie wzrasta ich liczba, choć jest to wzrost niewielki, na poziomie średnio ok 30 osób na rok. Należy monitorować sytuację osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy, aby zahamować proces pogłębiania się izolacji społecznej osób niepełnosprawnych w wyniku utraty pracy.

Tabela 4 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2018-2022

Rok	Kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Osoby niepełnosprawne
2018	1 739	751	1 105	1 451	.. ²
2019	1 599	623	1 003	1 292	.. ³
2020	1 924	803	1 156	1 675	194
2021	1 689	584	1 032	1 671	233
2022	1 549	487	984	1 384	254

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Analizując dane dotyczące osób bezrobotnych na terenie powiatu należy podkreślić, że maleje liczba osób bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia. W okresie lat 2020-2022 odnotowano spadek takich osób o 225 osób (766 osób w 2020 r. a 541 w 2022 r.). Potwierdza to sytuację, iż posiadanie dzieci w wieku przedszkolnym stanowi coraz mniejszy problem w kontekście podejmowania zatrudnienia. Dodatkowo rozwinięty system opieki nad dziećmi w powiecie umożliwia

² Brak danych

³ Brak danych

młodym matkom podejmowania zatrudnienia, co przekłada się na spadającą liczbę osób bezrobotnych w tej kategorii. Jednak w analizowanych latach 2020-2022 wzrosła liczba bezrobotnych osób, które posiadają co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia. Wszakże jest to niewielki wzrost (5 osób), jednakże sygnalizuje, iż posiadanie potomstwa niepełnosprawnego determinuje życie zawodowe osób w wieku produkcyjnym. W tej sytuacji również należy monitorować potrzeby takich osób i rodzin, gdzie problem niepełnosprawności występuje. Pomoc społeczna powinna w razie potrzeby być świadczona na rzecz osób, które zostają przymuszone do rezygnacji z pracy na rzecz zajmowania się osobą zależną (dzieckiem niepełnosprawnym).

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. wpłynęło ogółem 2 717 ofert pracy, w tym 1 585 to propozycje pracy niesubsydiowanej, co stanowiło 58% zgłoszonych ofert, czyli o 12 p.p. mniej niż przed rokiem. Zauważalny był spadek liczby ofert pracy w powiecie nyskim, co niewątpliwie związane było z trwającą wojną w Ukrainie. Niesubsydiowane oferty pracy zostały przeanalizowane według zapotrzebowania na zawody. Jak się okazuje w 2022 r. najwięcej ofert pracy wpłynęło na stanowiska: pracownik: magazynier (212), pracownik produkcji (118) oraz sprzedawca (103).

Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w celu zapewnienia wysokiej jakości usług w swojej codziennej pracy wykorzystuje model współpracy z pracodawcami oparty na pozyskiwaniu ofert pracy, nawiązywaniu kontaktów z nowymi pracodawcami, organizacji wydarzeń, marketingu oraz indywidualizacji usług. Ponadto, wykorzystywany jest model rekrutacyjny zakładający pomoc w pozyskiwaniu odpowiednich pracowników w możliwie najkrótszym czasie. Dodatkowo proces poszukiwania pracy i kontakty z osobami bezrobotnymi wspierane są przez wykorzystywanie systemów elektronicznych. Zaliczyć do nich można tzw. e-usługi, w wśród nich, m.in.: możliwość potwierdzenia zaufanego profilu, rejestracje on-line. Dzięki dotychczasowemu doświadczeniu w wykorzystaniu e-usług Powiatowy Urząd Pracy w Nysie od początku trwania pandemii COVID-19 wykazał się dużą sprawnością działania oraz umiejętnością wykorzystania nowoczesnych form pracy i kontaktu, dzięki czemu było możliwe jego funkcjonowanie. Powiatowy Urząd Pracy w Nysie umożliwia rejestrację on-line. W 2022 r. z tej formy rejestracji skorzystały 893 osoby.

Pomimo niesprzyjających warunków wynikających z trwającej do maja 2022 r. pandemią COVID – 19 oraz zbrojnej agresji Rosji na Ukrainę, która doprowadziła do fali uchodźców napływających do Polski z zaatakowanego kraju, Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w miarę możliwości podejmował szereg działań celem zniwelowania negatywnych skutków wspomnianych wydarzeń. Reakcją na wsparcie uchodźców z Ukrainy było utworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla obywateli Ukrainy.

W ramach punktu świadczone są usługi w zakresie znalezienia odpowiedniego zatrudnienia na terenie Polski.

Decyzją Ministra Rodziny i Polityki Społecznej PUP w Nysie został wybrany do realizacji projektu pilotażowego pn. „**Mama na rynku pracy – ważna i potrzebna**”. Realizacja projektu miała na celu poprawę sytuacji rodzinnej i zawodowej bezrobotnych kobiet powracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka, urlopie macierzyńskim, wychowawczym, okresie bierności zawodowej związanym z wychowywaniem dzieci. Z uwagi na pozytywny wpływ testowanych rozwiązań na aktywizację zawodową grupy docelowej PUP w Nysie przesłał do MRPiPS rekomendacje dotyczące wprowadzenia ich do przepisów prawnych.

Dodatkowo PUP w Nysie realizował projekt „**Młodzi z Powerem!**”, którego celem było zwiększenie do końca 2023 r. możliwości zatrudnienia 160 osób młodych w wieku 18-29 lat, posiadających status bezrobotnego poprzez objęcie szkoleniami prowadzonymi do podniesienia kwalifikacji w zakresie przedsiębiorczości oraz udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości 36 tys. zł.

W 2022 r. zostały zorganizowane również **Targi Pracy „PARTNER”- XXII Edycja**. W tej edycji Targów Pracy wśród wystawców goszczono m. in. największych lokalnych pracodawców działających w branży produkcyjnej, usługowej oraz handlowej, agencje pracy, służby mundurowe, a także fundacje, Zakład Ubezpieczeń Społecznych O/Opole i lokalną spółdzielnię pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w 2022 r. zorganizował szereg **giełd pracy** zarówno dla lokalnych pracodawców jak i dla firm działających poza terenem województwa opolskiego. Były to rekrutacje do pracy m.in. w firmach: All Windows Group, Umicore Poland, Adecco (praca w Amazon), Intersnack, Patrone&Mongiello czy LG ENERGY SOLUTION Wrocław. Ta forma rekrutacji cieszyła się dużym zainteresowaniem bezrobotnych osób.

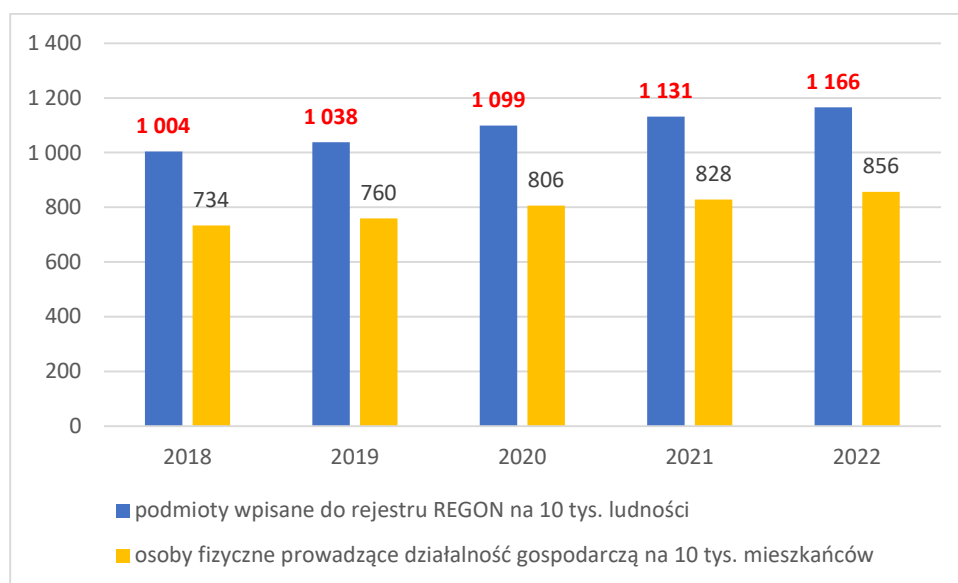
W 2022 r. PUP w Nysie przeprowadził ponad 60 webinarów. W zależności od tematyki miały one charakter informacyjny, motywacyjny lub też warsztatowy. Również wychodząc na przeciw oczekiwaniom swoich klientów, Powiatowy Urząd Pracy w Nysie zorganizował w wybranych miastach powiatu nyskiego **Mobilne punkty informacyjne**. Podczas spotkania pracownicy Urzędu Pracy prezentowali: oferty pracy z powiatu nyskiego, oferty prac sezonowych, aktualne ogłoszone nabory wniosków na wsparcie zatrudnienia osób bezrobotnych. W 2022 r. podejmowano również szereg działań pasywnych, m.in.: zawarto w ramach KFS 47 umowy z 47 pracodawcami, przeszkolono 258 osób z zakresu kadry i płace dla zaawansowanych, podnoszenie kwalifikacji kierowcy kat. C, D, fryzjerstwo.

Szerokie spektrum działań podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie dąży do zaspokojenia potrzeb rynku pracy oraz przeciwdziałania bezrobociu na terenie powiatu. Jest to instytucja wspierająca osoby bezrobotne, które z różnych przyczyn pozostają bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Aktywna działalność przyczynia się do systematycznego spadku poziomu bezrobocia, co przekłada się na mniejszą liczbę osób bezrobotnych w powiecie.

IV.5 Potencjał gospodarczy

Powiat Nysa charakteryzuje się wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie powiatu. Według ewidencji statystycznej REGON w 2022 r. na terenie powiatu zarejestrowanych było 1 166 podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. Liczba podmiotów w 2022 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2018 o 162 podmioty na 10 tys. ludności. Na 1 166 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców aż 856 podmiotów prowadzonych jest przez osoby fizyczne.

Wykres 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w gminie Nysa w latach 2018-2022

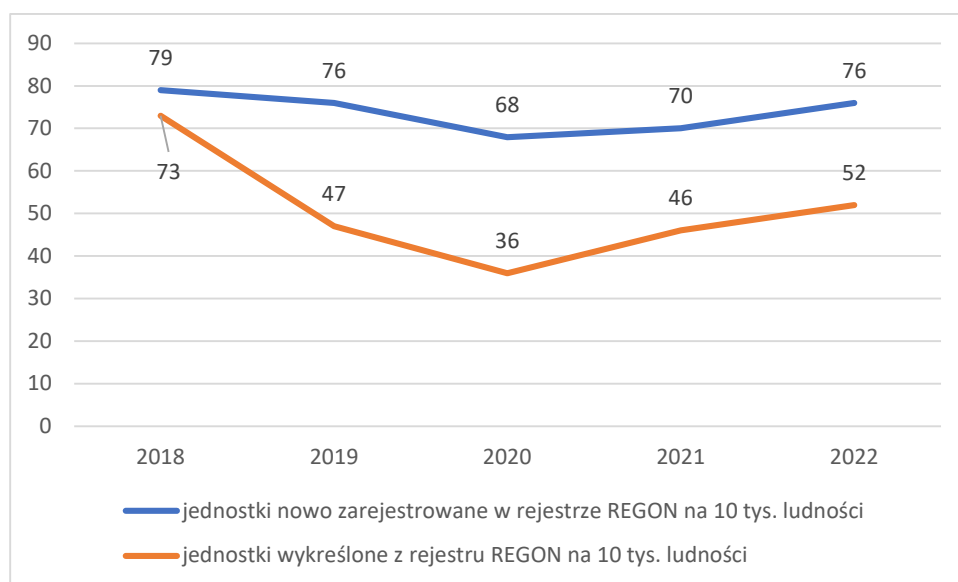
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie nyskim najwięcej (806) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (14 553) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,9% (283) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 24,8% (3 741) podmiotów, a 73,3% (11 062) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie nyskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i

detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27,4%) oraz budownictwo (20,3%).

Uwarunkowania gospodarcze mierzone jako wskaźnik udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wskazuje na spadek tego wskaźnika w latach 2018-2020. Sytuacja ta potwierdzała dobrą koniunkturę gospodarczą regionu z uwagi na większą liczbę podmiotów rejestrowanych niż zamykanych działalności gospodarczych. Kryzys w wyniku pandemii światowej w 2020 r. przyniósł znaczące zmiany, które widoczne są również w powiecie nyskim. Od roku 2020 widoczny jest wzrost udziału podmiotów wyrejestrowanych na 10 tys. ludności, który w latach 2020-2022 wzrósł o 16 podmiotów, gdzie w tym samym okresie odnotowano 8 nowych podmiotów.

Wykres 7 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w powiecie nyskim w latach 2018-2022

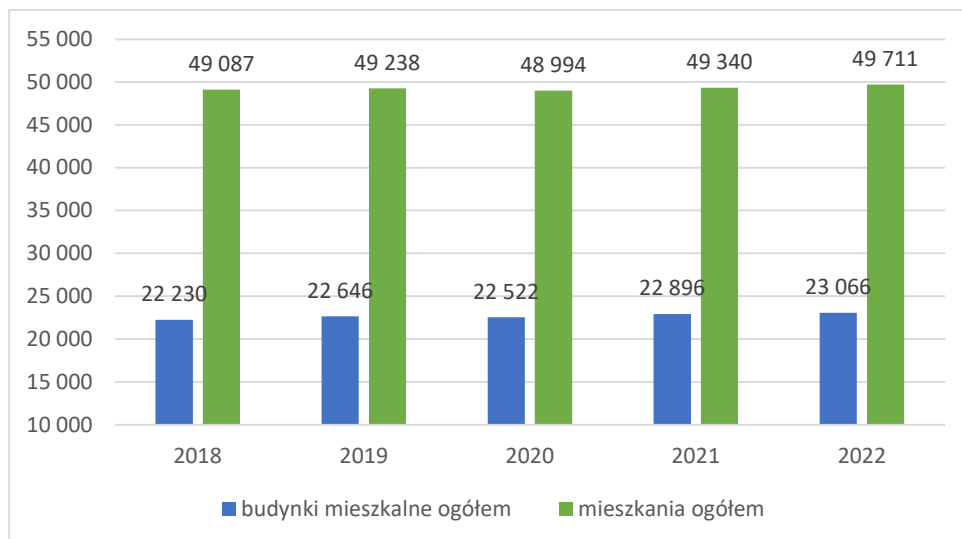
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W ramach realizacji polityki społecznej należy wspierać działania lokalnych przedsiębiorców jak również umożliwić im pomoc i wsparcie w zakresie prowadzenia działalności, poszukiwania nowych źródeł finansowania swojej działalności i jej rozwijania. Silnie współpracuje partnerstwa w sektorze publiczno-prywatnym będą stanowią o sile napędowej uwarunkowań społeczno-gospodarczych powiatu. Samorządy lokalne (gminne) powinny odpowiadać na potrzeby lokalnych przedsiębiorców, promować lokalny rynek oraz produkty lokalne. Samorząd powiatowy powinien stać na straży wspierania działań promocyjno-informacyjnych, aby minimalizować kryzysy gospodarcze lokalnych przedsiębiorstw i pracodawców.

IV.6 Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Na terenie powiatu nyskiego, według dostępnych danych GUS, w 2022 r. znajdowało się 49 711 budynków mieszkalnych i 23 066 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 30,6m², a przeciętna powierzchnia mieszkania – 79,5m². W analizowanych latach 2018-2022 wzrosła liczba budynków na terenie powiatu o 624, tym samym zwiększyła się liczba mieszkań o 836. Widoczny jest wzrost liczby mieszkań i budynków mieszkalnych, co świadczy o rozwoju zasobów mieszkaniowych i zainteresowania mieszkańców, aby żyć na terenie powiatu.

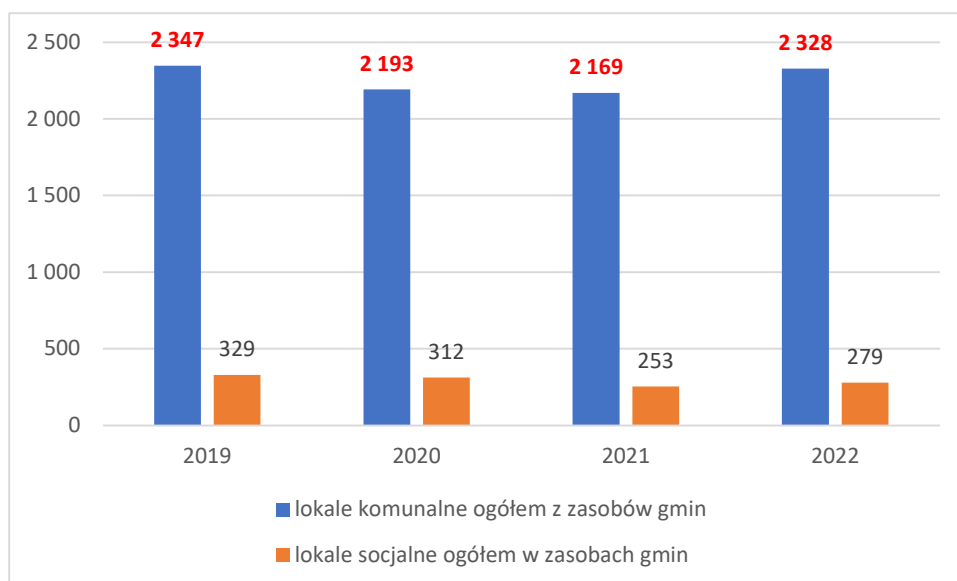
Wykres 8 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Lokale mieszkalne będące własnością gmin wchodzących w skład powiatu nyskiego w 2022 r. wynosiły łącznie 2 328 lokali. Wśród nich znajdowały się mieszkania komunalne oraz lokale socjalne. Liczba mieszkań stanowiących własność gmin w analizowanych latach 2018-2022 przyjmowała tendencję spadkowo-wzrastającą. W roku 2022 wzrosła liczba lokali mieszkalnych o 159 i o 26 lokali socjalnych w porównaniu z rokiem 2021. Sytuacja na rynku nieruchomości, wysokie ceny mieszkań oraz trudności w uzyskaniu kredytów mieszkaniowych mogą powodować wzrost zainteresowania mieszkaniami komunalnymi lub lokalami socjalnymi. Polska polityka społeczna powinna dążyć do rozwoju mieszkalnictwa na terenach gmin i powiatów, aby zaspokoić potrzeby mieszkańców w zakresie posiadania własnego mieszkania.

Wykres 9 Liczba lokali komunalnych i lokali socjalnych w zasobach powiatu nyskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

IV.7 Edukacja, wychowanie i opieka nad dziećmi do lat 3

Na terenie powiatu nyskiego funkcjonuje sieć szkół średnich i innych placówek zapewniających dostęp do edukacji. Potrzeby mieszkańców powiatu w dostępie do kształcenia ponadpodstawowego oraz specjalistycznego zaspokajają następujące podmioty:

- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie,
- Centrum Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Nysie,
- Zespół Placówek Specjalnych w Nysie,
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie,
- Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie,
- Zespół Szkół i Placówek Oświatowych im. Emila Godlewskiego w Nysie,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie,
- Zespół Szkół Technicznych w Nysie,
- Zespół Szkół w Głuchołazach,
- Zespół Szkół w Paczkowie,
- Carolinum - I Liceum Ogólnokształcące w Nysie.

Na terenie powiatu funkcjonuje również w obszarze edukacji Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Nysie.

W 2022 r. w ramach zadań z zakresu edukacji publicznej dokonano naboru 1 416 uczniów do szkół ponadpodstawowych, co wskazuje na wzrost liczby uczniów przyjętych do pierwszych klas o 445 osób w stosunku do roku poprzedniego będący skutkiem przyjęcia przed ośmioma laty 1,5 rocznika dzieci

do klasy pierwszej. Kandydatom do szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2022/2023 zapewniono możliwość skorzystania z szerokiej oferty kształcenia, dającej jak najlepszą możliwość dalszego kontynuowania nauki i zatrudnienia na zmieniającym się rynku pracy. Zagwarantowano młodzieży wybór kierunku kształcenia zgodny z ich preferencjami. Największym powodzeniem cieszyły się profile biologiczno-chemiczny, językowe, a w technikum zawód technik programista, technik informatyk i technik grafiki i poligrafii cyfrowej. Prowadzenie nauki w tych zawodach wymaga, oprócz bardzo dobrze wykwalifikowanej kadry, specjalistycznego drogiego wyposażenia, które przez organ prowadzący zostało w pełni zabezpieczone.

W szkołach oprócz lekcji wynikających z planu nauczania, prowadzone były zajęcia dodatkowe przygotowujące uczniów do olimpiad, matury i egzaminów zawodowych. Każda szkoła realizowała swój program wychowawczy ze szczególnym uwzględnieniem wychowania patriotycznego i obywatelskiego oraz profilaktyki zapobiegania zjawiskom patologicznym. W 2022 r. przeprowadzono analizę jakości pracy szkół na podstawie wyników egzaminów zewnętrznych: maturalnych i zawodowych. Zorganizowano w szkołach i placówkach różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej (nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze zespołowe lub indywidualne, zajęcia w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia). W 2022 r. wydano 52 skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych dla nieletnich z terenu powiatu nyskiego, 10 skierowań do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Nysie, wydano 64 skierowania do szkół specjalnych prowadzonych przez powiat nyski, skierowano 5 uczniów do kształcenia specjalnego do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii poza obszar powiatu nyskiego. Dodatkowo doceniono najzdolniejszych uczniów oraz tych, którzy osiągnęli w 2022 r. wysokie osiągnięcia sportowe. Wyłacono łącznie dla 360 uczniów stypendia naukowe i sportowe.

Placówki edukacyjne z terenu powiatu nyskiego realizują zadania edukacyjne, profilaktyczne i wychowawcze w oparciu o programy współfinansowane ze środków zewnętrznych w 2022 r. zrealizowały następujące projekty:

- Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy funkcjonujący w Zespole Placówek Specjalnych w Nysie od września 2021 r. do czerwca 2022 r. realizował zaplanowany na 10 miesięcy Program „Rehabilitacja 25+” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program skierowany był do absolwentów szkół specjalnych i miał na celu zapewnienie ciągłości oddziaływań terapeutycznych w zakresie utrzymania samodzielności i niezależności w życiu społecznym oraz ich aktywności zawodowej. Od września 2022 r. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy przystąpił do kolejnej edycji Programu „Rehabilitacja 25+” zaplanowanej na lata 2022-2023.

- W ramach realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 – „Aktywna tablica” Powiat Nyski otrzymał środki finansowe w wysokości 14 000 zł na dofinansowanie zakupu w Technikum Nr 3 w Nysie w Zespole Szkół Ekonomicznych w Nysie nowoczesnych pomocy dydaktycznych (tj. 65” i 75” dotykowego monitora interaktywnego).
- W ramach realizacji programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Poznaj Polskę” Powiat otrzymał środki finansowe w wysokości 38 482 zł na dofinansowanie wycieczek szkolnych związanych z priorytetowymi obszarami edukacyjnymi wskazanymi przez Ministra dla uczniów I LO Carolinum w Nysie, Technikum nr 2 w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie oraz Technikum Nr3 w Zespole szkół Ekonomicznych w Nysie.
- Zrealizowano I część 4 letniej kolejnej edycji rządowego programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” poprzez: objęcie opieką przez Ośrodek Koordynacyjno – Rehabilitacyjno - Opiekuńczy działający przy Zespole Placówek Specjalnych w Nysie 48 dzieci niepełnosprawnych realizując dla nich 653 godziny zajęć terapeutycznych oraz objęcie wsparciem 41 rodziców tych dzieci przeprowadzając dla nich 46 godzin konsultacji. Ponadto w ramach zadania 1.5 „Pomocy uczennicom w ciąży” programu przygotowano i wyposażono 1 pokój w bursie Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie na potrzeby potencjalnych uczennic w ciąży celem umożliwienia im kontynuacji nauki. W 2022 r. Powiat uzyskał na ten cel środki finansowe w wysokości 74 300 zł.
- Zespół Placówek Specjalnych w partnerstwie ze Szkołą Biznesu Sp. z o. o. realizował projekt „Włączeni-NIE!wykluczeni” w ramach RPO WO, którego realizacja ze względu na pandemię została przedłużona do 31.08.2022 r. Zadania objęte projektem to: kursy zawodowe i doradztwo zawodowe oraz organizacja wycieczek łącznie dla 97 wychowanków.

Dodatkowo powiat nyski przekazał dotację celową na pomoc finansową dla gminy Paczków w wysokości 50 000 zł na pokrycie kosztów prowadzenia edukacyjnych zajęć artystycznych dla dzieci i młodzieży, realizowanych w użyczonej na ten cel nieruchomości położonej w Paczkowie.

Realizacji usług edukacyjnych na terenie powiatu jest na wysokim poziomie. Szkoły starają się zapewnić najlepsze warunki do zdobywania wykształcenia i wiedzy praktycznej przydatnej w dorosłym życiu. Ważne w kontekście uwarunkowań społecznych jest zaspokajanie potrzeb edukacyjnych również w kontekście rozwoju gospodarczego, aby kształcić w odpowiednim kierunku i na odpowiednim poziomie młodzież będącą potencjalnymi przedsiębiorcami na lokalnym rynku. Istotne jest włączenie w proces edukacji (na wszystkich jej poziomach) odpowiedniej polityki doradztwa zawodowego poprzez wskazywanie potencjałów lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości w powiecie.

IV.8 Bezpieczeństwo publiczne

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu nyskiego były realizowane w oparciu o „**Powiatowy Program Zapobiegania Przeszeczności oraz Ochrony Obywateli i Porzadku Publicznego na lata 2019 – 2023**”. Głównym celem ww. programu jest wzrost bezpieczeństwa mieszkańców powiatu nyskiego. Cel osiągnany jest poprzez realizację założeń programowych i zadań obejmujących zagadnienia z zakresu poprawy poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców w miejscach publicznych i w miejscach zamieszkania, ograniczanie liczby przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla mieszkańców, wzrostu bezpieczeństwa w szkołach, przeciwdziałania patologiom społecznym (alkohol i narkomania), przeciwdziałania przemocy w rodzinie, bezpieczeństwa w sieci, poprawy stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego, sanitarno – epidemiologicznego, epizootycznego oraz innych zagrożeń naturalnych. W realizację niniejszego Programu włączane są wszystkie podmioty i instytucje z terenu powiatu, które w sposób bezpośredni oraz pośredni stoją na straży dbania o szeroko pojmowane bezpieczeństwo mieszkańców.

W 2022 r. w powiecie nyskim stwierdzono 2 311 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 17,80 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa opolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie nyskim wynosi 72,00%. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu nyskiego najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,53 (wykrywalność 70%) oraz przeciwko mieniu - 9,10 (wykrywalność 50%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 3,91 (60%), drogowe - 1,57 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,34 (93%).

Dodatkowo zadania w obszarze zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli są realizowane na podstawie

- Powiatowego planu zarządzania kryzysowego.
- Planu ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia II stopnia.
- Planu obrony cywilnej powiatu nyskiego.
- Planu ewakuacji (przyjęcia) ludności i mienia na wypadek zagrożeń bezpieczeństwa państwa i wojny III stopnia.
- Planu zaopatrzenia ludności powiatu nyskiego w wodę pitną w warunkach specjalnych.
- Charakterystyki i katalogu zagrożeń i ich prawdopodobieństwo wystąpienia w ujęciu tabelarycznym na terenie powiatu nyskiego.
- Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych powiatu nyskiego.

- Ewidencji sił i środków do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych

Wszystkie powyższe zadania są realizowane przez Wydział Bezpieczeństwa i Polityki Społecznej, powiatowe jednostki organizacyjne, służby, inspekcje i straże, WOPR oddział w Nysie, Maltańską Służbę Medyczną oddział Nysa.

IV.9 Ochrona zdrowia

Na terenie powiatu nyskiego funkcjonują 4 podmioty lecznicze, które zaspokajają podstawowe potrzeby mieszkańców powiatu w dostępie do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej.

Należą do nich:

- Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie Sp. z o. o.,
- SP ZOZ Szpital Specjalistyczny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Głuchołazach,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Nysie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach.

Rada Powiatu w Nysie jest podmiotem tworzącym i nadzorującym dla Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nysie i Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zespołu Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach.

W 2022 r. w Zespole Opieki Zdrowotnej w Nysie funkcjonowało 15 poradni, 16 oddziałów specjalistycznych 7 miejsc dziennych w Oddziale Ratunkowym i 18 miejsc dziennych w Dziennym Oddziale Psychiatrycznym, Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Obrazowej, Zakład Rehabilitacji oraz Pracownia Terapii Hiperbarycznej. Liczba udzielonych porad specjalistycznych w 15 poradniach wynosiła 42 322. Na 16 oddziałach specjalistycznych dostępnych było 342 łóżka.

W Szpitalu w Paczkowie znajduje się Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, gdzie dostępnych jest 65 łóżek.

W 2022 r. hospitalizowano łącznie 100 osób. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach w 2022 r. prowadził działalność w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych w 7 oddziałach szpitalnych i w 8 poradniach specjalistycznych. Ponadto w ramach Zakładu funkcjonuje Zakład Opiekuńczo-Leczniczy. Ogółem we wszystkich oddziałach szpitalnych SP ZOZ ZOZ w Głuchołazach oraz w Dziennym Ośrodku Rehabilitacji Psychiatrycznej w 2022 r.

hospitalizowano 5 243 pacjentów, udzielono 31 144 porad ambulatoryjnych, w tym: 4 126 porady w Izbie Przyjęć. W SP ZOZ ZOZ w Głuchołazach nadal funkcjonują 3 łóżka diagnostyczne w izolatkach na oddziale pulmonologii z poddziałaniem chemioterapii Szpitala nr 2. W październiku ubiegłego roku otwarta została Pracownia Tomografii Komputerowej świadcząca usługi na rzecz pacjentów naszego szpitala.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na terenie powiatu nyskiego w 2022 r. funkcjonowały 62 poradnie świadczące podstawową opiekę medyczną. Ich liczba w stosunku do roku 2021 uległa zwiększeniu o 2 przychodnie. Jednak w porównaniu z 2018 r. liczba przychodni na terenie powiatu uległa zmniejszeniu o 7 przychodni. W 2022 r. odnotowano 605 512 udzielonych porad lekarskich, co wskazuje na spadek udzielanych porad ogółem. W 2022 r. na terenie powiatu funkcjonowało 48 aptek. Liczba ludności przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną wyniosła 2 695 osób.

Tabela 5 Podstawowa opieka medyczna na terenie powiatu nyskiego w latach 2018-2022

Wskaźniki	2018	2019	2020	2021	2022
Przychodnie ogółem	69	68	62	60	62
Liczba udzielonych porad	657 976	645 079	589 984	614 465	605 512
Liczba aptek	48	47	46	48	48
Liczba ludności przypadających na aptekę ogólnodostępną	2 853	2 893	2 870	2 720	2 695
Punkty apteczne	3	3	2	2	1

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

IV.10 Życie kulturalne, sport i rekreacja

Życie kulturalne, towarzyskie i integracyjne zapewniają funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin w powiecie instytucje kultury, biblioteki oraz ośrodki sportu. Na terenie powiatu funkcjonuje 15 jednostek organizacyjnych, które działają w obszarze kultury, edukacji, promocji sportu i rekreacji oraz propagowania czytelnictwa na terenie powiatu. Część z poniżej wymienionych podmiotów posiada w swoich strukturach filie biblioteczne, kąpieliska, biblioteki i inne podmioty.

Tabela 6 Ośrodki kulturalne funkcjonujące na terenie gmin w powiecie nyskim

Gmina	Instytucja organizująca życie kulturalne
Głuchołazy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Głuchołazach ❖ Centrum Kultury im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Głuchołazach ❖ Miejsko-Gminna Biblioteka w Głuchołazach
Kamiennik	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gminny Ośrodek Kultury w Kamienniku
Korfantów	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Korfantowie
Łambinowice	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łambinowicach ❖ Gminna Biblioteka Publiczna w Łambinowicach
Nysa	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. Władysława Broniewskiego w Nysie ❖ Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik

Gmina	Instytucja organizująca życie kulturalne
Otmuchów	❖ Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie
Paczków	❖ Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie ❖ Biblioteka Publiczna im. Jana Brzechwy w Paczkowie
Pakośćawice	❖ Gminna Biblioteka Publiczna w Pakośćawicach
Skoroszyce	❖ Ośrodek Kultury Gminy Skoroszyce z siedzibą w Sidzinie ❖ Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie

Źródło: Raporty o stanie gmin za 2022 r.

Działalność instytucji kultury skupia się głównie na organizacji życia kulturowego we własnych gminach. Ośrodki kultury prężnie działają w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców do szeroko pojmowanej kultury. Są organizatorami wielu wydarzeń kulturalnych, spektakli, przedstawień, wystaw, spotkań integracyjnych itp. Organizują zajęcia dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Na stałe w swoich harmonogramach prac posiadają szeroki wachlarz zajęć, warsztatów, spotkań. Organizują pracownie tematyczne, prowadzą naukę gry na instrumentach. Są inicjatorami wielu okolicznościowych imprez, również tych w plenerze. Z kolei biblioteki gminne promują czytelnictwo wśród mieszkańców, prowadzą lekcje biblioteczne, organizują liczne konkursy, zajęcia dla dzieci itp.

Instytucje kultury pełnią ważną rolę w kształtowaniu życia społecznego w każdej gminie. Ich współpraca z placówkami oświatowymi jest realizowana na wielu szczeblach. Jednostki te stanowią centrum rozwoju kultury, rekreacji i organizują życie pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży. Dodatkowo wspierają aktywnie lub organizują działania na rzecz seniorów. Niejednokrotnie są inicjatorami wielu ciekawych wydarzeń kulturalnych na terenie gmin.

Zarząd Powiatu w roku 2022 przyjął plan organizacji i współorganizacji imprez z dziedziny kultury. W ramach przyjętego planu zostały zorganizowane takie wydarzenia jak: Wręczenie Perła Powiatu Nyskiego dla uczniów, uroczysta akademii z okazji Dnia Edukacji Narodowej. Ponadto Powiat współorganizował 31 imprez z dziedziny kultury o zasięgu wojewódzkim lub powiatowym, a także międzynarodowym. Uczestnicząc w organizacji imprez, których współorganizatorem były inne samorządy, stowarzyszenia i organizacje społeczne powiat ufundował nagrody rzeczowe dla uczestników biorących udział w festiwalach, konkursach, przeglądach, olimpiadach, turniejach, pokrył częściowo koszty bieżące organizacji. W 2022 r. zawarto porozumienie z gminą Nysa, na mocy którego zadania przewidziane dla powiatowej biblioteki publicznej wykonywała Miejsko-Gminna Biblioteka w Nysie.

Zadania w zakresie dostępu do kultury, rekreacji, sportu realizowane są w powiecie na wysokim poziomie. Instytucje kultury działające w terenie powiatu poprzez organizację różnych wydarzeń, wystaw, koncertów i imprez plenarnych aktywnie aktywizują mieszkańców do udziału w życiu kulturalnym, społecznym i integracyjnym. Dodatkowo dbają o dziedzictwo kulturalne i narodowe,

akcentując każde wydarzenie na skalę ponadlokalną. Różnorodność form i spektrum działań zarówno publicznych bibliotek oraz domów kultury z terenu powiatu zaspokajają potrzeby mieszkańców w dostępie do kultury, organizują czas wolny, rozwijają zainteresowania i pobudzają życie kulturalne miast, wsi i całych gmin. Ważne w kontekście realizacji polityki społecznej jest wspieranie działalności instytucji kultury, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego oraz przeciwdziałać występowaniu negatywnych zjawisk patologicznych na terenie powiatu.

IV.11 Ekonomia społeczna i solidarna

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, która weszła w życie dnia 30 października 2022 r. diagnoza sytuacji społecznej powiatu w kontekście opracowywania strategii powinna zwierać również informacje na temat zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych. **Ekonomia Społeczna** to sfera aktywności obywatelskiej i społecznej, która poprzez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.

Podmiotami ekonomii społecznej są: organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów, niewidomych oraz produkcji rolnej; przedsiębiorstwa społeczne – podmioty ekonomii społecznej, które prowadzą działalność gospodarczą lub odpłatną pożytku publicznego, zatrudniają i aktywizują zawodowo osoby trudnozatrudnialne, nie prywatyzują zysku lub nadwyżki bilansowej i są zarządzane w sposób partycypacyjny, a także jednostki reintegracyjne tj. takie, których głównym działaniem jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli: Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej.

W Starostwie Powiatowym w Nysie zewidencjonowanych jest:

- 390 Stowarzyszeń, które zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym (w roku 2022 zostało zarejestrowanych 7 stowarzyszeń),
- 42 Stowarzyszeń zwykłych (w roku 2022 zarejestrowano 5 stowarzyszeń).

Każdego roku Powiat Nyski opracowuje i uchwała Program współpracy Powiatu Nyskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W 2022 r. Program ten został przyjęty uchwałą Nr XXXIV/285/2021 Rady Powiatu w Nysie z dnia 30 listopada 2021 r. Przedmiotem współpracy Powiatu Nyskiego z organizacjami pozarządowymi były zadania z zakresu:

- pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,

- udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa,
- udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy.

Na terenie powiatu funkcjonują również inne Podmioty Ekonomii Społecznej, które realizują zadania z zakresu integracji społecznej i przeciwdziałania marginalizacji osób wykluczonych. Należą do nich:

- ❖ Zakład Aktywności Zawodowej w Nysie przy InfirmiCare non profit sp. z o.o.,
- ❖ Warsztat Terapii Zajęciowej przy Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Nysa,
- ❖ Warsztat Terapii Zajęciowej w Głuchołazach przy Stowarzyszeniu Przyjaciół i Absolwentów Zespołu Szkół,
- ❖ Środowiskowy Dom Samopomocy w Nysie przy Caritas Diecezji Opolskiej,
- ❖ Środowiskowy Dom Samopomocy w Paczkowie,
- ❖ Spółdzielnia Socjalna „Parasol” w Nysie, Centrum Integracji Społecznej w Nysie,
- ❖ Nyski Klub Sportowo-Turystyczny Niewidomych i Słabowidzących ATUT w Nysie,
- ❖ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Lecznico-Rehabilitacyjne w Głuchołazach,
- ❖ Związek Osób Niepełnosprawnych w Nysie,
- ❖ Polski Związek Głuchych w Nysie,
- ❖ Stowarzyszenie Dobra Droga w Nysie,
- ❖ Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych JANEK w Nysie,
- ❖ Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Nysie,
- ❖ Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Nysie,
- ❖ Polski Związek Niewidomych w Nysie,
- ❖ 3 Kluby Seniora w Nysie,
- ❖ Stowarzyszenie Rozwoju Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Jerzego Kozarzewskiego w Nysie.

Podmioty Ekonomii Społecznej na terenie powiatu stanowią ważne centra rozwoju społecznego. Wspierają osoby starsze, udzielają pomocy osobom niepełnosprawnym, realizują szereg działań na rzecz dzieci i osób potrzebujących. W kontekście rozwoju społecznego powiatu nyskiego istotne jest wspieranie niniejszych organizacji w realizacji ich zadań statutowych. Ważnym aspektem jest sieciowanie oraz współpraca tychże podmiotów, aby w sposób kompleksowy realizować proces niesienia pomocy i wsparcia. Wymiana doświadczeń, wspólna realizacja projektów, łączenie działań będą stanowiły podstawę do stworzenia odpowiedzialnego i zrównoważonego współpomagania osobom potrzebującym z terenu powiatu. PCPR powinien organizować oraz monitorować proces

współpracy, dzięki któremu nastąpi większa integracja oraz aktywizacja zarówno samych Podmiotów Ekonomii Społecznej z terenu powiatu nyskiego, a także mieszkańców powiatu.

IV.12 Przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie powiatu nyskiego realizuje Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Nysie (PCPR). PCPR realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia oraz działalności o charakterze interwencji kryzysowej i pracy socjalnej to także zadanie powiatu z zakresu pomocy społecznej. Kierowane jest do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, powodowanej ubóstwem, przemocą w rodzinie, alkoholizmem, konfliktami rodzinnymi, problemami opiekuńczo-wychowawczymi z dziećmi i młodzieżą itp. W działaniach pomocowych uczestniczą różne osoby - specjaliści zatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie. Mieszkańcy mogą liczyć na bezpłatne wsparcie psychologiczne, terapeutyczne oraz poradnictwo rodzinne. **Poradnictwo specjalistyczne udzielane jest po uprzednim umówieniu się telefonicznym pod numerem telefonu: 77 448 25 25 lub osobistym w siedzibie PCPR w Nysie przy ul. Piastowskiej 33a.**

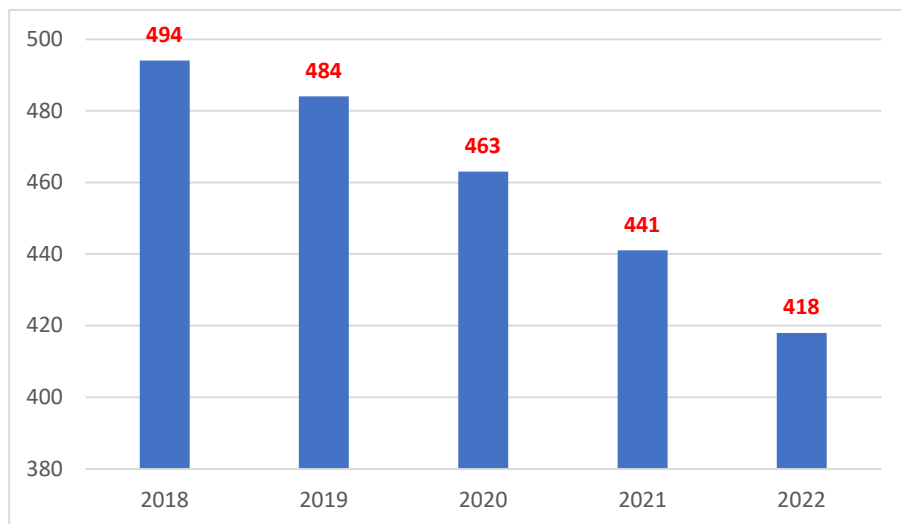
Poniżej omówione zostały poszczególne zadania PCPR w ramach polityki społecznej realizowanej na terenie powiatu.

IV.12.1 Ubóstwo i wykluczenie społeczne, w tym kryzys bezdomności

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której nie wszyscy mają równy dostęp do możliwości i usług, które pozwoliłyby im wieść godne, szczęśliwe życie. Przyczyny wykluczenia społecznego są bardzo różne. Do najczęstszych należą: bezrobocie, problemy opiekuńczo-wychowawcze, alkoholizm, niepełnosprawność, długotrwała choroba, problemy rodzinne związane z przemocą domową itp. Często występowanie jednego negatywnego zjawiska pociąga za sobą prawdopodobieństwo wystąpienia kolejnych. Brak możliwości prowadzenia godnego życia prowadzi często do problemów natury psychicznej, które we współczesnym świecie występują coraz częściej. Ubóstwo rodzące się z braku posiadania pracy lub niepełnosprawności pogłębia problem wykluczenia społecznego. Coraz częściej problem wykluczenia dotyka również osób starszych, zależnych, schorowanych. Wraz z zachodzącymi zmianami demograficznymi przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, które pozostawione same sobie, prowadzą samotne życie. Dlatego w kontekście dalszej realizacji polityki społecznej powiatu należy zwrócić szczególną uwagę na tworzenia odpowiednich warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb osób starszych w zakresie integracji społecznej, aby tym samym przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu tej warstwy społecznej, które z roku na rok wciąż przybywa.

Z dostępnych danych wynika, że na terenie powiatu nyskiego systematycznie zmniejsza się liczba osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji. W analizowanych latach 2018-2022 nastąpił spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej o 76 osób. W 2022 r. na podstawie wydanych decyzji z pomocy społecznej skorzystało 418 osób z terenu powiatu. Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji jest niewielki w kontekście całego powiatu, lecz świadczy o poprawiającej się sytuacji materialnej wielu rodzin z terenu powiatu. Jednakże mniejsza liczba osób korzystających z zasiłków nie przekłada się na zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego, jest tylko sygnałem, iż z każdym rokiem mniej ludzi korzysta np. z pomocy w formie zasiłków czy pomocy na dożywianie. Nie oznacza to wcale, że problem ubóstwa i wykluczenia zmniejsza się wraz z liczbą wypłacanych zasiłków. Forma pracy pomocy społecznej zmienia się w perspektywie udzielania pomocy finansowej na rzecz świadczenia coraz to częściej i więcej pomocy materialnej, pozafinansowej.

Wykres 10 Liczba osób w powiecie korzystająca z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2018-2022

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej gmin z terenu powiatu nyskiego

Na terenie powiatu nyskiego głównym powodem korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność. Z tych przyczyn w latach 2018-2022 największa liczba rodzin korzystała ze świadczeń w poszczególnych gminach powiatu nyskiego. Z poniższego zestawienia widać, że liczba rodzin korzystająca ze świadczeń z ww. powodów uległa zmniejszeniu, jak w przypadku pozostałych powodów, na podstawie których przyznawane były świadczenia dla mieszkańców gmin. W 2022 r. z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby przyznano łącznie 1 682 rodzinom świadczenia, 1 573 rodziny skorzystały ze świadczeń z powodu ubóstwa, a 1 147 z powodu bezrobocia oraz 1 059 rodzin z powodu niepełnosprawności.

Tabela 7 Liczba rodzin i powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2018, 2020 i 2022 łącznie w gminach z powiatu nyskiego

Powód przyznanej pomocy	2018	2020	2022
Alkoholizm	306	250	202
Bezdomność	154	136	109
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	606	305	267
Bezrobocie	1 645	1 326	1 147
Przemoc domowa	36	36	37
Długotrwała lub ciężka choroba	1 858	1 732	1 682
Niepełnosprawność	1 399	1 145	1 059
Potrzeba ochrony macierzyństwa	292	211	161
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	53	38	51
Ubóstwo	2 002	1 659	1 573
Zdarzenia losowe	55	36	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z poszczególnych gmin powiatu nyskiego

Problem ubóstwa jest jednym z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej na terenie powiatu nyskiego. Przyczyną ubóstwa jest m.in. brak pracy lub niewystarczające środki finansowe na własne utrzymanie. Brak wsparcia i pomocy w odpowiednim momencie może doprowadzić do utraty własnej rodziny i gospodarstwa domowego. Ubóstwo jest głównym powodem wykluczenia społecznego, braku aktywności społecznej, integracyjnej, staje się powodem uzależnień oraz często prowadzi do bezdomności. Zjawisko bezdomności prowadzi do marginalizacji jednostki. Staje się poważnym problemem społecznym, które bardzo trudno jest zminimalizować.

Na terenie powiatu nyskiego działają placówki wspierające osoby ubogie i bezdomne. Są to głównie stołówki, jadłodajnie, punktu dożywiania, schroniska. Udzielają pomocy w postaci schronienia całodobowego lub wydają posiłki dla najbardziej ubogich mieszkańców powiatu. W poniższym zestawieniu ujęto podmioty, które działają na terenie powiatu nyskiego w zakresie wspomagania najuboższych mieszkańców.

Tabela 8 Punkty wydawania żywności oraz schroniska z terenu powiatu nyskiego

Rodzaj placówki	Nazwa	Adres	Liczba miejsc
Schroniska całodobowe i placówki udzielające schronienia	Noclegownia i ogrzewalnia dla osób bezdomnych dla kobiet i mężczyzn	ul. Baligrodzka 7 48-303 Nysa	35 – Noclegownia 17 - Ogrzewalnia
Stołówki, punkty dożywiania	Caritas Diecezji Opolskiej – Rejon Nysa	ul. Emilii Gierczak 2 48-303 Nysa	Posiłki wydawane klientom OPS na podstawie decyzji administracyjnej
	Siostry Elżbietanki	ul. Sobieskiego 7 48-303 Nysa	Posiłki (ciepła zupa) wydawane od poniedziałku do niedzieli od godziny 10:30 bez konieczności wydania decyzji z OPS
	Dzienny Dom Pobytu w Nysie	ul. Bohaterów Warszawy 28 48-303 Nysa	Posiłki wydawane klientom OPS na podstawie decyzji administracyjnej
Punkt wydawania żywności	Chrześcijańska Służba Charytatywna Oddział w Nysie	ul. Wolności 9/1 48-303 Nysa	Wydawanie żywności na podstawie skierowania z OPS
Schroniska całodobowe i placówki udzielające schronienia	Koło Towarzystwa św. Brata Alberta w Jasienicy Górnej	Jasienica Górna 37 48-355 Otmuchów	miejsca noclegowe
Stołówki, punkty dożywiania	Dom Miłosierdzia, Rynek 38	ul. Rynek 38 48-355 Otmuchów	
Schroniska całodobowe i placówki udzielające schronienia	Koło Towarzystwa św. Brata Alberta w Bielicach – schronisko z usługami opiekuńczymi dla bezdomnych mężczyzn	Bielice 127 48-316 Łambinowice	miejsca noclegowe
	Koło Towarzystwa św. Brata Alberta w Bielicach – schronisko dla bezdomnych mężczyzn		miejsca noclegowe

Źródło: dane z PCPR w Nysie

IV.11.1 Działalność Domów Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu nyskiego w 2022 r. funkcjonowały 4 Domy Pomocy Społecznej (DPS) z ogólną liczbą miejsc 309. Dodatkowo w Nysie funkcjonuje Dom Opieki „Dwór Biskupi”, który jest placówką zarządzaną przez osobę prywatną.

Domy Pomocy Społecznej w powiecie nyskim to:

- ❖ Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych w Kopernikach MAGNOLIA, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi z siedzibą w Poznaniu,
- ❖ Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Nysie, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej z siedzibą we Wrocławiu,
- ❖ Dom Pomocy Społecznej dla kobiet przewlekle psychicznie chorych w Nysie, prowadzony przez Kongregację Sióstr św. Karola Boromeusza z siedzibą w Trzebnicy,
- ❖ Dom Pomocy Społecznej „Maria” dla osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych fizycznie w Korfantowie prowadzony przez powiat nyski.

łącznie w 2022 r. w DPS na terenie powiatu umieszczono 45 osób. W analizowanych latach 2018-2022 liczba osób umieszczonych w DPS uległa zmniejszeniu. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej wynosiła ok. 60 osób.

Tabela 9 Liczba osób umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Dom Pomocy Społecznej w Kopernikach	37	37	41	36	24
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej z siedzibą we Wrocławiu	1	2	2	1	2
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Kongregację Sióstr św. Karola Boromeusza z siedzibą w Trzebnicy	8	2	3	9	8
Dom Pomocy Społecznej w Korfantowie	12	20	15	13	11
RAZEM:	58	61	61	59	45

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Liczba osób korzystających z usług DPS w powiecie nyskim jest znacznie większa. Średnio ok. 360 osób rocznie korzysta z usług oferowanych przez Domy Pomocy Społecznej. W 2022 r. najwięcej osób korzystających w ciągu roku z DPS odnotowano w Domu Pomocy Społecznej w Kopernikach – łącznie

127 osób. Ogółem liczba korzystających ze wsparcia i pomocy DPS w 2022 r. uległa zmniejszeniu w porównaniu z latami wcześniejszymi.

Tabela 10 Liczba osób korzystających w ciągu roku z Domów Pomocy Społecznej w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Dom Pomocy Społecznej w Kopernikach	141	140	145	138	127
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej z siedzibą we Wrocławiu	82	82	83	81	82
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Kongregację Sióstr św. Karola Boromeusza z siedzibą w Trzebnicy	71	67	68	70	73
Dom Pomocy Społecznej w Korfantowie	70	79	75	72	71
RAZEM:	364	368	371	361	353

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Dane o liczbie osób umieszczonych w ciągu roku w Domach Pomocy Społecznych z poszczególnych gmin powiatu nyskiego wskazują, iż z terenu gminy Nysa najwięcej osób korzystających z DPS niż z innych gmin z terenu powiatu. W 2022 r. było to 15 osób.

Tabela 11 Liczba osób umieszczonych w ciągu roku w Domach Pomocy Społecznej z poszczególnych gmin powiatu nyskiego

Gmina	2018	2019	2020	2021	2022
Głuchołazy	2	1	7	2	2
Kamiennik	1	0	1	1	1
Korfantów	1	2	2	1	3
Łambinowice	4	1	2	4	2
Nysa	17	19	10	16	15
Otmuchów	3	6	3	4	4
Paczków	2	0	1	2	3
Pakosławice	2	0	0	2	0
Skoroszyce	0	1	2	0	0

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Pomimo spadku liczby osób umieszczanych i korzystających z pomocy DPS koszty oferowania takich usług stale wzrastają. Wynika to głównie z ogólnego poziomu wzrostu cen rynkowych. W 2022 r. wysokość środków finansowych przeznaczanych na pomoc osobom przebywającym w Domach Pomocy Społecznej na terenie powiatu nyskiego wynosiła 17 345 645,00 zł. W porównaniu z rokiem 2018 kwota ta wzrosła o 5 333 957,00 zł.

Tabela 12 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc osobom przebywającym w Domach Pomocy Społecznej w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Dom Pomocy Społecznej w Kopernikach	3 863 856,00	3 870 561,00	4 442 567,00	4 421 203,00	4 818 433,00
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Kongregację Sióstr św. Karola Boromeusza z siedzibą w Trzebnicy	2 531 280,00	2 814 847,00	3 395 186,00	3 450 025,00	3 805 125,00
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej z siedzibą we Wrocławiu	3 375 116,00	3 601 515,00	4 491 128,00	4 675 167,00	5 191 541,00
Dom Pomocy Społecznej w Korfantowie	2 241 436,00	2 334 177,00	2 964 905,00	3 034 807,00	3 530 546,00
RAZEM:	12 011 688,00	12 621 100,00	15 293 786,00	15 581 202,00	17 345 645,00

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Pobyt w Domu Pomocy Społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który jest ustalany przez starostę. Z dostępnych danych wynika, że największy miesięczny koszt utrzymania mieszkańca jest w Domu Pomocy Społecznej w Nysie przy ul. Alei Wojska Polskiego 77 (prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej z siedzibą we Wrocławiu). W 2022 r. wynosił on 4 944,30 zł. Najniższy koszt odnotowano w DPS w Kopernikach i wynosił on 3 650,89 zł.

Tabela 13 Miesięczne koszty utrzymania mieszkańca w DPS w latach 2018-2022 ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Dom Pomocy Społecznej w Kopernikach	2 915,08	2 994,24	3 254,17	3 470,24	3 650,89
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Kongregację Sióstr św. Karola Boromeusza z siedzibą w Trzebnicy	3 239,46	3 486,85	3 777,30	4 199,57	4 541,80
Dom Pomocy Społecznej w Nysie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej z siedzibą we Wrocławiu	3 246,57	3 645,86	3 960,82	4 417,20	4 944,30
Dom Pomocy Społecznej w Korfantowie	3 042,86	3 157,33	3 393,66	3 770,30	4 060,73

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemożęcej samodzielnie funkcjonować we własnym środowisku, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Z danych przedstawionych powyżej wynika, że liczba mieszkańców umieszczonych w DPS na terenie powiatu nyskiego w 2022 r. uległa zmniejszeniu. Jednakże w wyniku zachodzących zmian demograficznych i coraz większej populacji osób w wieku starszym i większej potrzebie społeczeństwa na tego typu usługi spodziewany jest możliwy wzrost liczby osób przebywających w DPS. Systematycznie wzrastają także wydatki samorządów na zapewnienie tego typu usług, co wynika z obowiązku ponoszenia części odpłatności za pobyt osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej. Stanowi to znaczne obciążenie dla budżetu samorządu i wymaga podjęcia starań zmierzających z jednej strony do zabezpieczenia środków finansowych na ten cel, z drugiej do poszukiwania rozwiązań ograniczających konieczność kierowania osób wymagających tego typu wsparcia. Kierunek zmian wskazany w dokumentach i strategiach europejskich, krajowych i regionalnych to deinstytucjonalizacja w opiece długoterminowej i rozwój usług społecznych poprzez tworzenie np.: mieszkań wspieranych/treningowych z koszykiem usług społecznych, opieka krótkoterminowa, wytchnieniowa itp.

IV.14 Problem niepełnosprawności

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, definicja osoby niepełnosprawnej brzmi: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Sejm RP w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych stwierdza, iż zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, osoby niepełnosprawne nie mogą podlegać dyskryminacji oraz mają prawo do:

- ❖ dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- ❖ dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- ❖ dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- ❖ nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej, pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,

- ❖ wykonywania pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- ❖ zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- ❖ życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- ❖ posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- ❖ pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności leży w zakresie powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności. Rodzaje orzeczeń o niepełnosprawności to:

- ❖ orzeczenie o lekkim, umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności,
- ❖ orzeczenie o całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
- ❖ orzeczenie o niepełnosprawności wydane przed ukończeniem 16 roku życia.

Od 1 stycznia 1998 r. podstawą do uznania osoby za niepełnosprawną jest wyłącznie orzeczenie wydane przez powiatowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenia innych organów, wydane po 31 grudnia 1997 r. nie stanowią podstawy do uznania osoby za niepełnosprawną w rozumieniu ustawy o rehabilitacji (...). Orzeczenia o zaliczeniu do grupy inwalidzkiej, wydane przed 1 stycznia 1998 r., traktuje się na równi z odpowiednim orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności tylko jeżeli są nadal ważne.

Problem niepełnosprawności w skali ilościowej na terenie powiatu nyskiego jest znaczący. Z danych przekazanych przez PCPR wynika, iż w latach 2018-2022 wzrasta wsparcie dla osób z problemem niepełnosprawności. Przy PCPR w Nysie funkcjonuje **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności**, który w 2022 r. wydał ogółem 2 204 orzeczeń o niepełnosprawności. Liczba wydanych orzeczeń wzrosła na przestrzeni ostatnich 5 lat o 107 orzeczeń. Wzrost wydanych orzeczeń

odnotowuje się grupie kobiet i mężczyzn po 16 roku życia, którzy zamieszkują głównie tereny wiejskie. Wskaźnik liczby orzeczeń niepełnosprawnych po 16 roku życia na obszarze wiejskim wzrósł o 180. W analizowanych latach zmniejszyła się liczba wydawanych orzeczeń dla dzieci do 16 roku życia (o 82 orzeczenia).

Tabela 14 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób niepełnosprawnych – ogółem orzeczenia (dzieci + dorośli)	2 097	2 244	2 009	1 958	2 204
Liczba orzeczeń do 16 roku życia	321	254	308	235	239
Liczba orzeczeń niepełnosprawnych mężczyzn po 16 roku życia	953	943	810	863	972
Liczba orzeczeń niepełnosprawnych kobiet po 16 roku życia	823	1047	891	860	993
Liczba orzeczeń niepełnosprawnych po 16 roku życia w miastach	1 150	943	1 005	976	1 162
Liczba orzeczeń niepełnosprawnych po 16 roku życia na obszarze wiejskim	626	1047	696	747	803

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W 2022 r. wydano łącznie 1 965 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, wśród nich aż 1 854 to orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności. Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w analizowanych latach wzrosła o 189, co świadczy o pogłębiającym się problemie i większej liczbie osób w powiecie nyskim borykającym się z problemem niepełnosprawności.

Tabela 15 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Rodzaj orzeczenia	2018	2019	2020	2021	2022
Orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	1 673	1 848	1 598	1 642	1 854
Orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	50	62	37	33	44
Orzeczenia o odmowie wydania orzeczenia	53	80	66	48	67
Orzeczenia wydane na podstawie art. 5a ustawy	0	0	0	0	0
RAZEM:	1 776	1 990	1 701	1 723	1 965

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W 2022 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 213 orzeczeń z określeniem niepełnosprawności. Liczba takich orzeczeń uległa zmniejszeniu w analizowanych latach 2018-2022

o 76 orzeczeń. Wydano dwa orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia oraz 24 orzeczenia o niezaliczeniu osób do osób niepełnosprawnych.

Tabela 16 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Rodzaj orzeczenia	2018	2019	2020	2021	2022
Orzeczenia z określeniem niepełnosprawności	289	231	229	181	213
Orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	28	22	74	53	24
Orzeczenia o odmowie wydania orzeczenia	4	1	5	1	2
RAZEM:	321	254	308	235	239

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa zadania, które bezpośrednio realizuje samorząd. W powiecie nyskim realizuje je Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie w zakresie zadań dotyczących rehabilitacji społecznej, natomiast w zakresie rehabilitacji zawodowej realizuje je Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. Środki na realizację tych zadań pochodzą z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Ich wielkość na poszczególne zadania w roku 2018 oraz w 2022 przedstawiają poniższe tabele.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2022 r. wydatkowano łączną kwotę 3 842 214 zł, co w porównaniu z rokiem 2018 wskazuje na wzrost wypłacanych środków o 1 662 788 zł. Największy wzrost wydatkowanych środków odnotowuje się w zadaniach z zakresu dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów oraz z zakresu dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Tabela 17 Środki wydatkowane z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w obszarze rehabilitacji społecznej w 2018 i 2022 r.

Rodzaj świadczenia – rehabilitacja społeczna	2018	2022
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	319 125	519 951
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	57 321	167 155
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	441 083	1 058 481
Zobowiązania dot. dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	1 111 932	1 812 720
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	249 965	283 907
RAZEM:	2 179 426	3 842 214

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Z kolei w zakresie rehabilitacji zawodowej w 2022 r. nie wydatkowano żadnych środków finansowych, gdzie w 2018 r. na ten cel przeznaczono 234 725 zł.

Tabela 18 Środki wydatkowane z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w obszarze rehabilitacji zawodowej w 2018 i 2022 r.

Rodzaj świadczenia – rehabilitacja zawodowa	2018	2022
Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji	33 990	0
Koszty szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	736	0
Koszty wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	199 999	0
Koszty wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne	0	0
Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienia wkładu do spółdzielni socjalne	0	0
Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej	0	0
RAZEM:	234 725	0

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W ramach limitu środków PFRON w 2022 r. w ramach rehabilitacji społecznej dla powiatu nyskiego dofinansowano dla 344 osób uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, zawarto 18 umów w ramach dofinansowania sportu, kultury i rekreacji dla 522 osób niepełnosprawnych, dofinansowano 487 wniosków osób niepełnosprawnych na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Dodatkowo dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się dla 73 osób. W 2022 r. odbyły się także posiedzenia **Rady Społecznej ds. Osób Niepełnosprawnych** i zespołu problemowego w celu opiniowania wniosków z zakresu rehabilitacji społecznej. Odbyło się 9 posiedzeń Zespołu.

Na terenie powiatu nyskiego w 2022 r. funkcjonował Zakład Aktywności Zawodowej w Nysie dla 70 niepełnosprawnych osób, co dało możliwość osobom niepełnosprawnym podjęcia dalszej rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Na terenie powiatu nyskiego działają organizacje w obszarze wspierania osób niepełnosprawnych, które realizują szereg działań na rzecz osób z niepełnosprawnością. Należą do nich przede wszystkim:

- ❖ Nyski Klub Sportowo-Turystyczny Niewidomych i Słabowidzących ATUT w Nysie,
- ❖ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Lecznico- Rehabilitacyjne w Głuchołazach,
- ❖ Związek Osób Niepełnosprawnych w Nysie,
- ❖ Polski Związek Głuchych w Nysie,
- ❖ Stowarzyszenie Dobra Droga w Nysie,
- ❖ Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych JANEK w Nysie,

- ❖ Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Nysie,
- ❖ Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Nysie,
- ❖ Polski Związek Niewidomych w Nysie.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności realizuje także zadania polegające na wydawaniu legitymacji i kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych. W 2022 r. wydał łącznie 328 legitymacji dla osób niepełnosprawnych i 285 kart parkingowych. W analizowanych latach zmniejszyła się znacznie liczba wydawanych legitymacji dla osób po 16 roku życia (o 133 legitymacje), z kolei liczba legitymacji dla dzieci utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Natomiast liczba wydanych kart parkingowych w ostatnich 5 latach uległa zwiększeniu o 78 kart, w tym głównie były to karty wydawane osobom niepełnosprawnym (77 kart), a tylko jedną kartę parkingową więcej niż w 2018 r. wydano uprawnionym placówkom.

Tabela 19 Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Legitymacje wydane osobom przed 16 rokiem życia	59	53	39	51	57
Legitymacje wydane osobom po 16 roku życia	404	366	238	232	271
RAZEM:	463	419	277	283	328

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Tabela 20 Liczba wydanych kart parkingowych w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Karty parkingowej wydane osobom niepełnosprawnym	201	304	372	264	278
Karty parkingowe wydane uprawnionym placówkom	6	3	2	6	7
RAZEM:	207	307	374	270	285

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Powiat realizuje wiele zadań z zakresu pomocy społecznej ze środków zewnętrznych w ramach świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych. W 2022 r. realizowano m.in. następujące zadania:

1. **Program Zajęć Klubowych** w Warsztacie Terapii Zajęciowej dla 10 uczestników. Celem programu było wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym.
2. **Program „Asystent osoby niepełnosprawnej”** – wsparcie ze środków Funduszu Solidarnościowego. Pomoc otrzymało 89 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

3. **Program „Aktywny Samorząd”** dotyczący między innymi pomocy osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, pomocy w zakupie protez kończyn, sprzętu elektronicznego, osprzętu do samochodu, wózków o napędzie elektrycznym, skuterów. Ze wsparcia w ramach tego programu zawarto 75 umowy.
4. **Program „Wyrównywanie różnic między regionami”**, dofinansowany ze środków PFRON. Celem programu było wyrównanie szans oraz zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnianiem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.
5. **Program "Samodzielność-Aktywność-Mobilność"** dofinansowany ze środków PFRON: "Dostępne mieszkanie" oraz "Mieszkanie dla absolwenta". Celem programów był wzrost niezależności oraz ułatwienie aktywności zawodowej i społecznej osoby niepełnosprawnej.

Na terenie powiatu nyskiego realizowane są zadania w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych. Dofinansowywane są projekty służące włączeniu osób niepełnosprawnych w życie społeczne. Jednakże zauważa się niewystarczające działania w zakresie włączania osób z niepełnosprawnością do życia zawodowego. Niesienie pomocy poprzez przeznaczanie środków finansowych na świadczenia, wydawanie orzeczeń, legitymacji czy kart parkingowych nie stanowi odpowiedzi na rzeczywiste problemy osób niepełnosprawnych z terenu powiatu. Ważnym aspektem jest likwidowanie barier architektonicznych, informacyjno-komunikacyjnych oraz budowanie dostępnego społeczeństwa w zakresie aktywnego i otwartego włączenia osób niepełnosprawnych do życia społecznego. Wiele organizacji działających na terenie powiatu realizuje tego typu zadania, które w kontekście dalszego rozwoju społecznego powinny być wspierane, bardziej promowane i organizowane na szerszą skalę w regionie. Edukacja społeczeństwa na temat potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych jest również ważnym czynnikiem wspierającym osoby niepełnosprawne w przezwyciężaniu własnych lęków i barier psychicznych. Aktywne włączenie osób z niepełnosprawnością do życia społecznego, kulturowego i zawodowego stanowi jedno z kluczowych działań dalszego rozwoju, gdyż jak pokazują statystyki z terenu powiatu takich osób będzie przybywać, więc należy przygotować się do rozszerzenia oferty świadczonych usług, aby w jak najszerszym i kompleksowym zakresie objąć wsparciem takie osoby.

IV.15 Piecza zastępcza i wsparcie rodziny

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest przyczyną podejmowania działań umożliwiających dzieciom właściwy rozwój emocjonalny i społeczny. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada stworzenie systemu pieczy zastępczej. Jest to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Zakłada ona,

iż piecza zastępcza ma zapewnić: realizację planu pracy z rodziną bądź - w razie potrzeby - przysposobienie dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego funkcjonowania w społeczeństwie, radzenie sobie z trudnościami, uczenie nawiązywania pozytywnych relacji z otoczeniem i kontaktów interpersonalnych, bezpieczeństwo emocjonalne, zaspokojenie potrzeb edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. W pieczy zastępczej wyróżniamy:

- ❖ Rodzinną pieczę zastępczą:
 - Rodziny zastępcze spokrewnione (opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny, tj. dziadkowie, rodzeństwo),
 - Rodziny zastępcze niezawodowe (np. wujostwo lub osoby obce dla dziecka),
 - Rodziny zastępcze zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne.
- ❖ Instytucjonalną pieczę zastępczą:
 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze,
 - Regionalne placówki opiekuńczo -terapeutyczne,
 - Interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na mocy postanowienia sądu rodzinnego. Rodziny zastępcze zapewniają warunki rozwoju i wychowania odpowiednio do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzona małżonkom lub osobie niepozostającej w związku małżeńskim, jeżeli osoby te spełniają określone warunki. Kandydaci na rodziców zastępczych, w szczególności w przypadku rodzin niezawodowych, muszą przejść odpowiednie szkolenie i uzyskać kwalifikacje do pełnienia tej funkcji. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie może zapewnić odpowiednią opiekę i wychowanie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie powiatu nyskiego w 2022 r. funkcjonowały 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze, w których dostępnych było 72 miejsca.

Tabela 21 Placówki opiekuńczo-wychowawcze w powiecie nyskim w roku 2022

Lp.	Nazwa Powiatu	Liczba miejsc
1.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Paczkowie	30
2.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Jasienicy Górnej	28
3.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Nysie	14
Ogółem		72

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W roku 2023 nastąpiła zmiana organizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu. Powstały 3 nowe placówki opiekuńczo-wychowawcze. W chwili obecnej funkcjonują 4 placówki, które spełniają ustawowe standardy mówiące, iż w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie może być

umieszczonych więcej niż 14 wychowanków. W placówkach dostępnych jest łącznie 56 miejsc. W przypadku zwiększonej ilości wydawanych postanowień sądu dotyczących umieszczeń dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej dopuszcza się możliwość utworzenia kolejnej placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu nyskiego.

Tabela 22 Placówki opiekuńczo-wychowawcze w powiecie nyskim w roku 2023

Lp.	Nazwa Powiatu	Liczba miejsc
1.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Nysie	14
2.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Korfantowie (nowa placówka – rozpoczęła działalność 14.04.2023 r.)	14
3.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Nysie (nowa placówka) Nr 1 – rozpoczęła działalność 22.11.2023 r.	14
4.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Otmuchowie (nowa placówka – rozpoczęła działalność 22.11.2023 r.)	14
Ogółem		56

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Liczba dzieci przybywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2022 r. wynosiła 85 osób. w porównaniu z latami poprzednimi liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej uległa niewielkiemu zmniejszeniu. Najwięcej dzieci przebywało w badanych latach w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Jasienicy Górnej. W 2022 r. było to 35 dzieci.

Tabela 23 Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2022

Rodzaj instytucji	2018	2019	2020	2021	2022
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Paczkowie	30	27	41	37	29
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Jasienicy Górnej	36	52	33	32	35
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Nysie	21	22	18	17	21
RAZEM:	87	101	92	86	85

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W 2022 r. ogółem objęto opieką 168 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 281 dzieci. Na terenie powiatu w 2022 r. funkcjonowały dwa Rodzinne Domy Dziecka, w których umieszczono 10 dzieci. W chwili obecnej (rok 2023) funkcjonuje jeden Rodzinny Dom Dziecka na terenie powiatu. Osobom prowadzącym Rodzinny Dom Dziecka, PCPR w 2022 r. udzieliło dodatkowego wsparcia finansowego na przeprowadzenie remontu domu jednorodzinnego, w którym prowadzony jest Rodzinny Dom Dziecka. W 2022 r. na terenie powiatu funkcjonowało 11 zawodowych rodzin zastępczych, w tym: 3 pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i jedno specjalistyczne. W analizowanych latach 2018-2022 widoczny jest wzrost liczby rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach, co potwierdza pogłębianie się problemów opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu.

Tabela 24 Liczba rodzin zastępczych w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Rodzaj rodziny	2018	2019	2020	2021	2022
Spokrewnione z dzieckiem	76	82	88	95	106
Zastępcze niezawodowe	42	46	45	45	51
Zawodowe rodziny zastępcze, w tym pogotowie rodzinne, specjalistyczne	9	8	10	10	11
Rodzinne domy dziecka	2	2	2	2	2
RAZEM:	129	138	145	152	170

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Tabela 25 Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych powiatu nyskiego w latach 2018-2022

Rodzaj rodziny	2018	2019	2020	2021	2022
Spokrewnione z dzieckiem	96	103	111	123	140
Zastępcze niezawodowe	56	67	64	70	77
Zawodowe rodziny zastępcze, w tym pogotowie rodzinne, specjalistyczne	41	42	53	55	64
Rodzinne domy dziecka	10	14	12	9	10
RAZEM:	203	226	240	257	291

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Poza terenem powiatu nyskiego w ramach pieczy zastępczej w 2022 r. przybywało łącznie 35 dzieci. W rodzinach zastępczych przebywało 30 dzieci a w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 5 dzieci. Najwięcej dzieci znajdowało się w powiecie prudnickim (9 osób).

Tabela 26 Wykaz powiatów i liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem nyskim w 2022 r.

Lp.	Nazwa Powiatu	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
1.	Powiat Zabrze	2	0
2.	Miasto Wrocław	1	0
3.	Miasto Opole	6	0
4.	Powiat Elbląg	1	0
5.	Powiat Włodawa	1	0
6.	Powiat Prudnik	7	2
7.	Powiat Katowice	2	0
8.	Gmina Lublin	1	0
9.	Powiat Racibórz	1	0
10.	Powiat Opole	4	0
11.	Miasto Bytom	1	0
12.	Powiat Brzeg	1	3
13.	Powiat Świdnica	1	0
14.	Powiat Bartoszyce	1	0
	Ogółem	30	5

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W ramach wsparcia dla osób w zakresie usamodzielnienia się PCPR wypłacił świadczenia, którymi objęto 33 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, 36 wychowanków z rodzin zastępczych i 3 wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych. W 2022 r. w ramach usamodzielniania się wychowanków rodzin zastępczych i z placówek opiekuńczo-wychowawczych przyznano ogółem 80 świadczeń, w tym najwięcej stanowiła pomoc pieniężna na kontynuację nauki. Wraz ze wzrostem liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wzrosła kwota świadczeń wypłacanych na wsparcie tych dzieci, a w przypadku mniejszej liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wysokość środków finansowych na wsparcie pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy instytucjonalnej uległa zmniejszeniu. W 2022 r. na wsparcie pełnoletnich wychowanków w rodzinach zastępczych wydatkowano kwotę 188 701 zł, a na wsparcie pełnoletnich wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych kwotę 188 492 zł.

Tabela 27 Liczba usamodzielnianych się wychowanków rodzin zastępczych objętych świadczeniem i wysokość wypłacanych środków finansowych w latach 2018-2022

Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020	2021	2022
Pomoc pieniężna na kontynuację nauki	24	28	33	31	31
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	10	7	9	5	8
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	5	7	7	7	3
Liczba świadczeń ogółem	39	42	49	43	42
Kwota świadczeń	158 037	172 133	202 125	198 102	188 701

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Tabela 28 Liczba usamodzielnianych się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych świadczeniem i wysokość wypłacanych środków finansowych w latach 2018-2022

Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020	2021	2022
Pomoc pieniężna na kontynuację nauki	34	33	33	30	32
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	7	6	2	5	5
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	12	8	0	3	1
Liczba świadczeń ogółem	53	47	35	38	38
Kwota świadczeń	249 970	248 097	163 832	200 466	188 492

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W ramach pozyskanych środków zewnętrznych realizowano **projekt „W domu najlepiej”** dofinansowany ze środków EFS w ramach RPOWO na lata 2014-2020. W ramach projektu objęto opieką rehabilitacyjną 15 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i w Rodzinnym Domu Dziecka. Także w 2022 r. realizowano projekt partnerski z ROPS w Opolu **„Bliżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – II edycja”**. W ramach projektu zakupiono wyposażenie do nowo powstającej placówki

opiekuńczo-wychowawczej w Korfantowie. Poza tym koordynowano projekt „**Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej**” oraz Program „**Zobacz Lepszą Przyszłość**”, w ramach którego 27 wychowanków z pieczy zastępczej otrzymało bezpłatnie okulary korekcyjne, promowano ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez udział na Targach Pracy, Partner 2022 oraz w Dniu Rodzicielstwa Zastępczego w Centrum Handlowym DEKADA.

Dodatkowo powiat organizował spotkania z rodzinami zastępczymi. Łącznie przeprowadzono 9 takich spotkań w ramach grup wsparcia dla rodzin zastępczych. Wspieranie działań w zakresie pieczy zastępczej odbywa się również poprzez Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Paczkowie, które zapewniło w ciągu całego roku 2022 całodobową opiekę dla 85 dzieci z powiatu nyskiego. Obecnie siedzibą Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych jest miasto Nysa.

IV.16 Uzależnienia, w tym uzależnienia behawioralne

W dzisiejszych czasach uzależnieniem oraz zachowaniem nałogowym może być prawie wszystko. Rodzaje uzależnień mogą być najróżniejsze: behawioralne, fizjologiczne czy społeczne. Przez bardzo długi czas nałogi były utożsamiane wyłącznie z narkomanią czy chorobą alkoholową. Choć oczywiście jest to prawda, to jednak zupełnie nie oddaje skali problemu i nie skupia się na innych, często mniej znanych i rzadziej występujących nałogach. Potoczne rozumienie uzależnienia rzadko bierze pod uwagę m.in. zagrożenia ze strony stale rozwijającej się technologii. Fonoholizm, uzależnienie od internetu czy mediów społecznościowych to tylko kilka przykładów "nowoczesnych" nałogów, które mogą powodować poważne szkody w psychice i organizmie osób, które się z nimi zmagają.

Opublikowane w 2019 r. wyniki projektu badawczego o nazwie "Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych" ukazały szereg ciekawych statystyk. Badanie przeprowadzane przez Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) zostało wykonane na grupie ponad 4 tys. ankietowanych w wieku 15+. Z danych pozyskanych w trakcie realizacji badań wynika, że do nałogów zagrażających życiu należą przede wszystkim:

- ❖ Narkomania (81,8%),
- ❖ Alkoholizm (67,5%),
- ❖ Nikotynizm (43,5%),
- ❖ Uzależnienie od hazardu (26,9%),
- ❖ Sieciholizm (15,2%),
- ❖ Pracoholizm (12,6%),
- ❖ Fonoholizm (12,5%),
- ❖ Zakupoholizm (8,6%)⁴.

⁴ <https://uzaleznienia-terapia.pl/blog/najczestsze-uzaleznienia-w-polsce/>

Wyróżnia się trzy kluczowe rodzaje uzależnień: psychiczne, fizyczne oraz społeczne. W ostatnim czasie mówi się również o uzależnieniu behawioralnym, czyli uzależnieniu od czynności. Uzależnienie psychiczne - polega na tym, że zażywane substancje uzależniające powodują silne, szybkie gratyfikacje emocjonalne. Uzależnienie tego typu powstaje na skutek interakcji pomiędzy zażywaną substancją, osobą ją zażywającą i kontekstem, w jakim ta interakcja zachodzi. Uzależnienie fizyczne (fizjologiczne) - wynika z wpływu środka na procesy metaboliczne organizmu. Manifestacją uzależnienia fizycznego jest wystąpienie objawów abstynencyjnych, występujących po przerwaniu stanu intoksykacji. Uzależnienie społeczne związane jest z chęcią przynależności jednostek do grup społecznych, które uważają zażywanie substancji psychoaktywnych za normę obyczajową i element je integrujący. Takie zachowania są charakterystyczne głównie dla grup subkulturowych i nieformalnych grup rówieśniczych. Spotykamy je także w grupach przestępczych o charakterze zorganizowanym. Uzależnienie behawioralne – jest to uzależnienie od wykonywania danej czynności, bądź też od danych popędów. Do uzależnień behawioralnych zalicza się głównie uzależnienie od: gier komputerowych, Internetu, hazardu, zakupów, pracy, telefonu komórkowego itp.

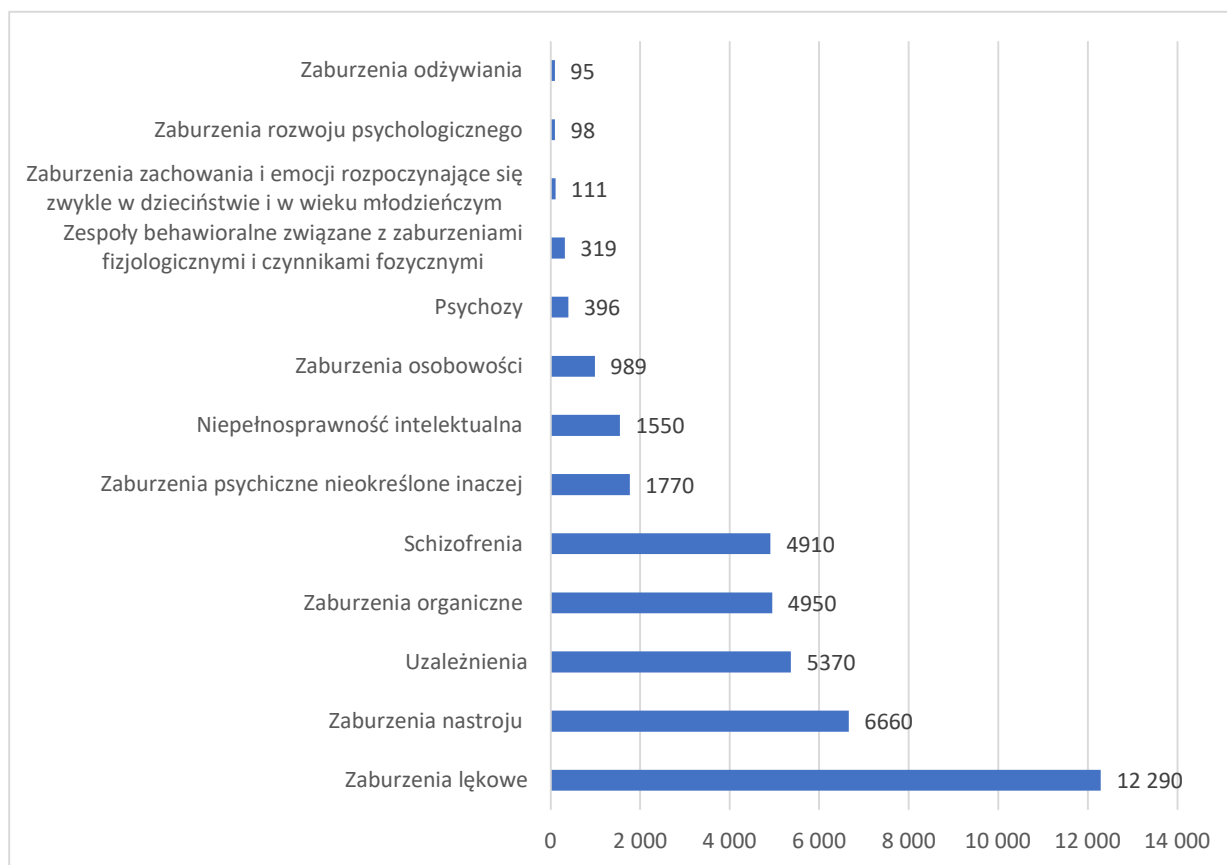
Zaburzenia psychiczne są jedną z głównych przyczyn orzeczeń o stopniu niepełnosprawności/orzeczeń o niepełnosprawności, obniżenia dobrostanu jednostki i jej otoczenia, skrócenia długości życia, m. in. poprzez próby samobójcze i zaniedbane choroby współistniejące. Zapotrzebowanie na świadczenia zdrowotne i opieki społecznej oraz gotowość do podjęcia leczenia wzrasta, co przy umożliwieniu ich uzyskania może skutkować lepszym funkcjonowaniem mieszkańców województwa w obrębie rodzinnym, społecznym i zawodowym. Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego⁵, zdrowie psychiczne jest jednym z fundamentalnych dóbr osobistych człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa.

Łączna liczba dorosłych pacjentów z zaburzeniami psychicznymi w województwie opolskim w 2021 r. wynosiła 35 160 ludzi. W ramach leczenia uzależnień odnotowano 5 840 dorosłych mieszkańców województwa, opieką psychiatryczną objętych było 30 630 ludzi. Z kolei liczba dzieci z zaburzeniami psychicznymi z terenu województwa opolskiego wynosiła w 2021 r. łącznie 4 620 dzieci, w tym w ramach leczenia uzależnień było 126 dzieci, a 4 540 dzieci objętych było opieką psychiatryczną.

Wśród dorosłych pacjentów najwięcej stwierdzono zaburzeń lękowych, zaburzeń nastroju, uzależnień, zaburzeń organicznych oraz schizofrenii. Wśród dzieci natomiast były to zaburzenia psychiczne gdzie indziej nieskwalifikowane, całościowe zaburzenia rozwojowe, zaburzenia hiperkinetyczne i zaburzenia emocji młodzieży.

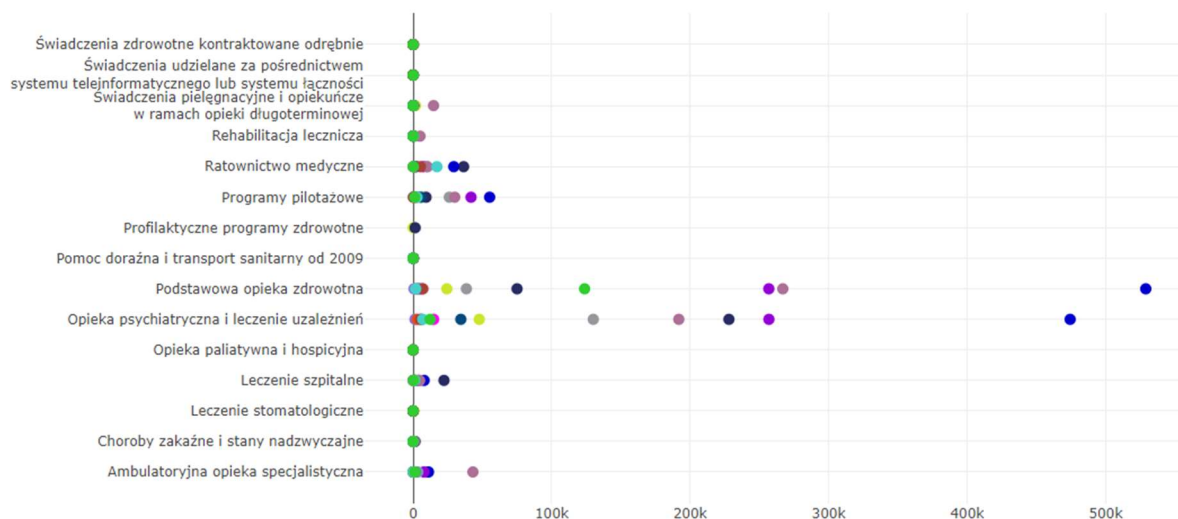
⁵ Dz. U. z. 2020 r. poz. 685.

Wykres 11 Liczba dorosłych z zaburzeniami psychiatrycznymi w woj. opolskim w 2021 r.

Źródło: <https://basiw.mz.gov.pl/> (dostęp: 19.11.2023 r.)

Wykres 12 Liczba dorosłych pacjentów według rodzaju świadczeń i rozpoznania w woj. opolskim w 2021 r.

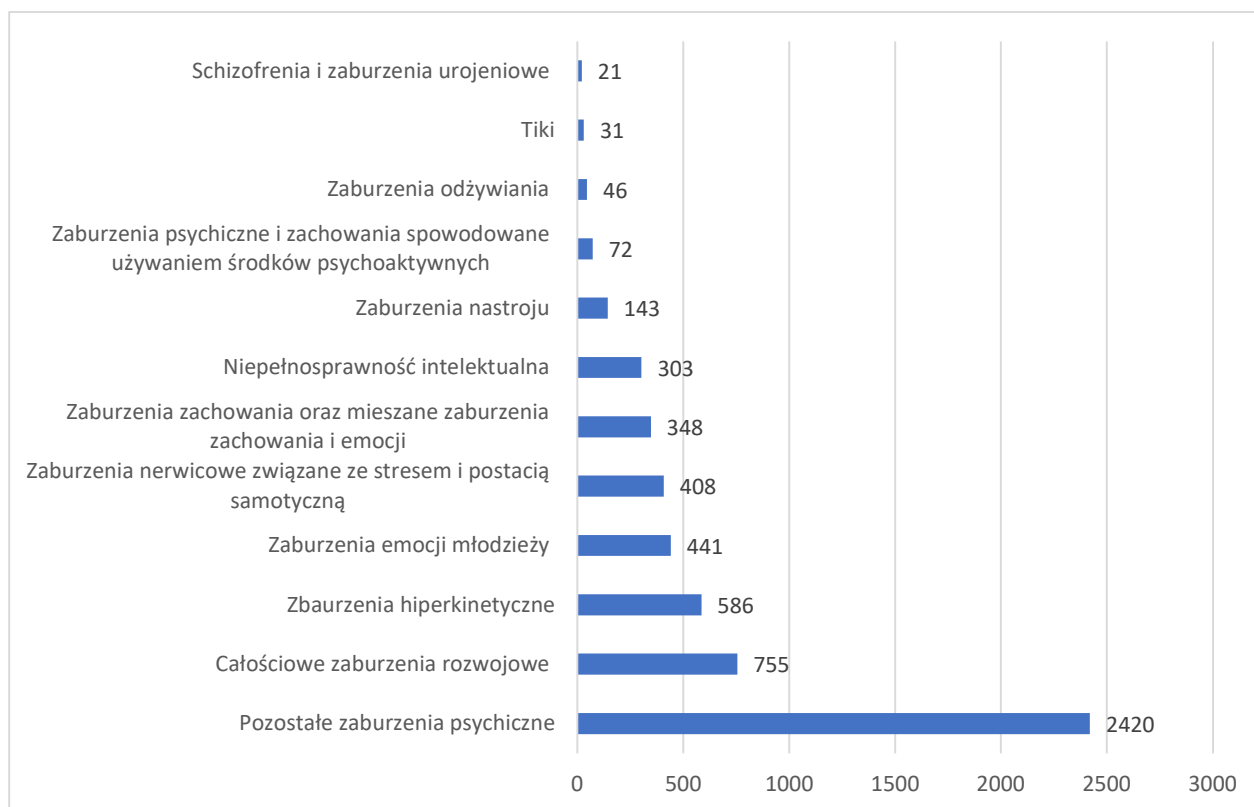

Źródło: <https://basiw.mz.gov.pl/> (dostęp: 19.11.2023 r.)

Legenda:

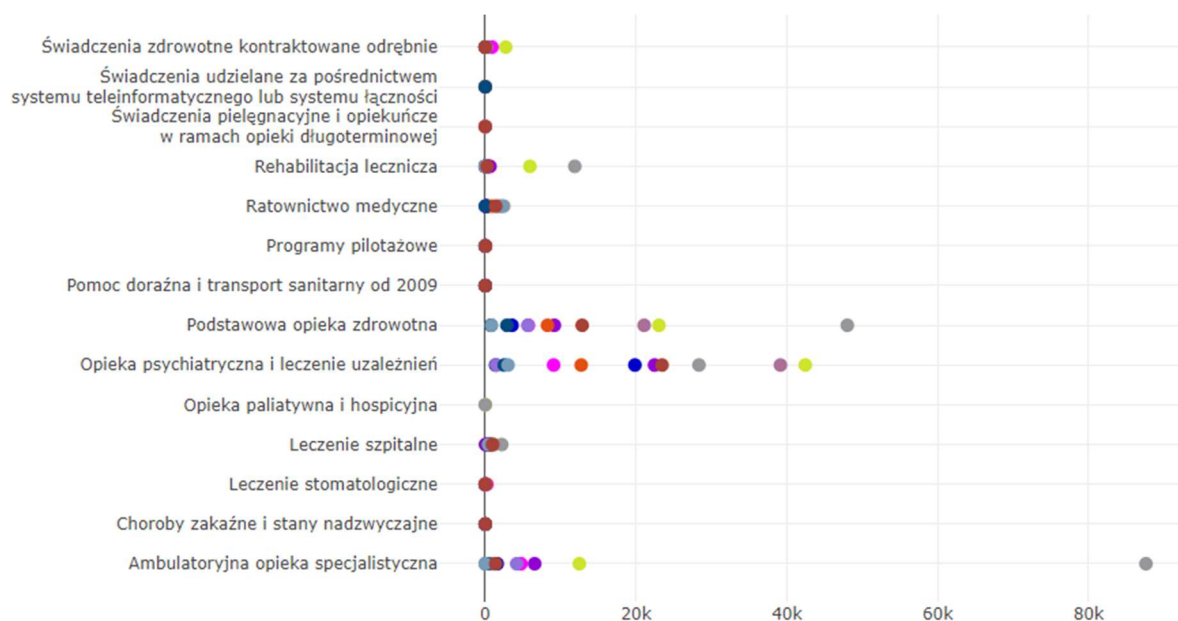
- Niepełnosprawność intelektualna
- Psychozy inne niż schizofrenia
- Schizofrenia
- Uzależnienia
- Zaburzenia identyfikacji płciowej i preferencji seksualnych
- Zaburzenia lękowe
- Zaburzenia nastroju
- Zaburzenia odżywiania
- Zaburzenia organiczne
- Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych
- Zaburzenia rozwoju psychologicznego
- Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i wieku młodzieńczym
- Zaburzenie psychiczne nieokreślone inaczej
- Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi

Wykres 13 Liczba dzieci z zaburzeniami psychiatrycznymi w woj. opolskim w 2021 r.

Źródło: <https://basiw.mz.gov.pl/> (dostęp: 19.11.2023 r.)

Wykres 14 Liczba dzieci według rodzaju świadczeń i rozpoznania w woj. opolskim w 2021 r.

Źródło: <https://basiw.mz.gov.pl/> (dostęp: 19.11.2023 r.)

Legenda:

- Całościowe zaburzenia rozwojowe
- Niepełnosprawność intelektualna
- Pozostałe zaburzenia psychiczne u dzieci i młodzieży
- Schizofrenia i zaburzenia urojeniowe
- Tiki
- Zaburzenia emocji młodzieży
- Zaburzenia hiperkinetyczne
- Zaburzenia nastroju
- Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i postacią somatyczną
- Zaburzenia odżywiania
- Zaburzenia psychiczne i zachowania spowodowane używaniem środków psychoaktywnych
- Zaburzenia zachowania oraz mieszane zaburzenia zachowania i emocji

Na terenie powiatu nyskiego funkcjonuje **Centrum Psychologii Zdrowia „Dormed”**. Centrum jest podmiotem świadczącym usługi medyczne, w skład którego wchodzi:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Zespół Leczenia Środowiskowego,
- Poradnia Terapii Uzależnień w Nysie,
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnień w Nysie,
- Dzienny Oddział Psychiatryczny dla Dorosłych,
- Poradnia Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.

Centrum Psychologii Zdrowia „Dormed” zajmuje się:

- leczeniem psychiatrycznym (diagnoza, konsultacje, leczenie nerwic, depresji i innych zaburzeń)
- psychoterapią różnych zaburzeń i trudności (zaburzenia lękowe, depresja, kryzysy osobiste, konflikty małżeńskie itp.)
- leczeniem osób uzależnionych od różnych substancji chemicznych (alkohol, leki, narkotyki)
- leczeniem zaburzeń adaptacyjnych u osób współuzależnionych
- leczeniem uzależnień behawioralnych (bulimia, hazard, uzależnienie od internetu, komputera itp.)
- psychoterapią Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA)
- leczeniem psychologicznym, psychoterapeutycznym, psychiatrycznym w domu pacjenta
- diagnostyką psychologiczną.

Problem uzależnień oraz coraz częściej występujące problemy psychiatryczne są efektem współczesnego życia. Szybkie tempo życia, piętrzące się problemy, ciągła gonitwa za pieniądzem, wypełnianiem swoich obowiązków i stały pośpiech życia powodują, że człowiek bardzo często zaczyna odczuwać pewne lęki, strach, obawę. Nasilanie i długotrwałe występowanie takich stanów prowadzą do różnego rodzaju zaburzeń. Coraz częściej zaburzenia psychiczne diagnozowane są wśród dzieci i młodzieży. Są one skutkiem braku odpowiedniego wypełniania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, zaniedbań ze strony rodziców, braku poświęcania im czasu itp. Należy monitorować sytuację osób z uzależnieniami oraz zaburzeniami psychicznymi szczególnie wśród grupy dzieci i młodzieży. W tym zakresie niezbędne jest wsparcie i pomoc placówek oświatowych, organizacji pozarządowych i instytucji kultury, jak również podmiotów medycznych. Tylko szybkie i sprawne reagowania na zdiagnozowane problemy stwarza możliwość ograniczenia liczby osób uzależnionych i chorych.

IV.17 Zjawisko przemocy domowej

Zgodnie z nowelizacją ustawy „przemoc domową” należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Konwencja Stambulska w odniesieniu do przemocy w rodzinie poszerza punkt widzenia o wszelkie akty przemocy występujące w gospodarstwie domowym bez względu na to czy osoby wspólnie zamieszkujące tworzą lub tworzyły rodzinę i czy aktualnie razem zamieszkują⁶.

Przemoc jest zjawiskiem negatywnym, choć bardzo często występującym w naszym społeczeństwie. Bez względu na formę czy też rodzaj występującej przemocy należy minimalizować występowanie tego zjawiska, aby dążyć do kształtowania pozytywnych i właściwych relacji społecznych w dzisiejszym świecie.

Na terenie powiatu nyskiego w 2022 r. zewidencjonowano łącznie 253 sprawców przemocy, wśród nich największy odsetek stanowili mężczyźni (220 osób). Z analizy danych wynika, że zmniejszyła się liczba osób stosujących przemoc domową, co może świadczyć o potencjalnie mniejszej skali występowania tego zjawiska w powiecie nyskim.

Tabela 29 Liczba sprawców przemocy domowej w powiecie nyskim w latach 2018- 2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Mężczyźni	513	392	358	260	220
Kobiety	27	38	39	31	29
Nieletni	4	0	0	1	4
RAZEM:	544	430	397	292	253

Źródło: dane z PCPR w Nysie uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Nysie

Wraz ze spadkiem liczby sprawców przemocy domowej na terenie powiatu zmniejsza się liczba ofiar przemocy domowej. Największy spadek odnotowano w grupie kobiet, gdzie w 2022 r. ofiarami przemocy domowej było 180 kobiet. W porównaniu z 2018 r. nastąpił spadek o 301 kobiet.

Tabela 30 Liczba ofiar przemocy domowej w powiecie nyskim w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Mężczyźni	63	62	55	46	58
Kobiety	481	368	310	235	180
Nieletni	27	33	29	15	16
Osoby niepełnosprawne, starsze, zależne	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
RAZEM:	571	463	394	296	254

Źródło: dane z PCPR w Nysie uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Nysie

⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023, s. 4.

Porównując dane interwencji domowych związanych z przemocą domową w poszczególnych powiatach na terenie województwa opolskiego należy zaznaczyć, że w 2021 r. najwięcej interwencji odnotowano w mieście Opole, jednakże powiat nyski uplasował się na drugim miejscu. Wynika z tego, że pomimo spadku ewidencji liczby sprawców i ofiar przemocy domowej w powiecie nyskim problem przemocy domowej stanowi duży problem społeczny. W 2021 r. w powiecie nyskim wzrosła liczba przeprowadzonych interwencji policji z powodu stosowania przemocy domowej.

Tabela 31 Liczba przeprowadzonych interwencji domowych związanych z przemocą domową na terenie województwa opolskiego w rozbięciu na poszczególne powiaty w okresie 2019-2021

Jednostka policji	2019	2020	2021
Brzeg	320	246	428
Głubczyce	534	388	398
Kędzierzyn-Koźle	1 090	1 010	1 457
Kluczbork	1 224	1 120	686
Krapkowice	895	717	1 311
Namysłów	174	173	163
Nysa	1 956	1 751	2 245
Olesno	683	558	812
Miasto Opole	2 353	2306	3 094
Prudnik	1061	887	984
Strzelce opolskie	450	286	889
Razem	10 740	9 442	12 467

Źródło: Opolski Urząd Wojewódzki - Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Również ze względu na wysoki stopień interwencji domowych na wysokim poziomie utrzymuje się na terenie powiatu liczba zakładanych „Niebieskich Kart”, które są skutkiem prawnym stosowania przemocy domowej. W 2022 r. założono łącznie w powiecie 445 „Niebieskich Kart”, przy czym w porównaniu z rokiem 2018 liczba „Niebieskich Kart” uległa zmniejszeniu o 117. W analizowanym okresie lat 2018-2022 najwięcej procedur „Niebieskie Karty” zostało uruchomionych w gminie Nysa.

Tabela 32 Liczba założonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach w latach 2018-2022

Gmina	2018	2019	2020	2021	2022
Głuchołazy	60	69	60	37	31
Kamiennik	9	9	15	10	5
Korfantów	43	36	52	38	28
Łambinowice	21	18	26	12	12
Nysa	299	264	238	252	281
Otmuchów	38	35	34	25	27
Paczków	38	31	14	33	17
Pakosławice	16	16	17	8	7
Skoroszyce	38	43	28	53	37
Razem	562	521	484	468	445

Źródło: dane uzyskane przez PCPR w Nysie z Ośrodków Pomocy Społecznej

Z danych wynika, że liczba spraw z art. 207 kodeksu karnego⁷ w analizowanych latach 2018-2022 uległa ogólnemu zmniejszeniu. W 2022 r. odnotowano 121 wszczętych postępowań, gdzie w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost wszczętych postępowań o 16. W 2022 r. wydano 42 akty oskarżenia w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Tabela 33 Liczba wszczętych spraw z art. 207 kodeksu karnego i zakończonych wydaniem orzeczenia

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba wszczętych spraw z art. 207 k.k.	159	151	145	105	121
W tym zakończonych wydaniem aktu oskarżenia	59	66	45	41	42

Źródło: dane uzyskane przez PCPR w Nysie z Prokuratury Rejonowej w Nysie

W przypadku stosowania przemocy domowej przez nieletnich Sądy Rejonowe mogą zastosować środki wychowawcze lub poprawcze względem nieletnich sprawców przemocy. Z danych PCPR wynika, iż najczęściej zastosowanych środków zaradczych polegało na nadzorze kuratora, gdzie Sąd Rejonowy w Nysie wydał łącznie 166 takich postanowień a Sąd Rejonowy w Prudniku – 111. Sąd Rejonowy w Prudniku w 2022 r. wydał także 38 postanowień, gdzie z powodu stosowania przemocy małoletnie dzieci trafiły do pieczy zastępczej.

Tabela 34 Zastosowane środki wychowawcze i poprawcze przez Sąd Rejonowy w Nysie i Prudniku

Zastosowane środki wychowawcze lub poprawcze	Sąd Rejonowy w Nysie	Sąd Rejonowy w Prudniku
	Liczba osób	
	2022	2022
Nadzór kuratora	166	111
Zobowiązanie nieletniego	46	27
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	13	10
Zakłady Poprawcze	0	5
Odpowiedzialny dozór rodziców	2	3
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	9	6
Rodzina zastępcza	24	38
Inne	1	46

Źródło: dane uzyskane przez PCPR w Nysie z Sądu Rejonowego w Nysie i w Prudniku

⁷ Art. 207 Kodeksu karnego: § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

PCPR w Nysie prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W 2022 r. z pomocy Ośrodka skorzystało łącznie 118 osób. Placówka świadczy specjalistyczną pomoc osobom, dzieciom, rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej w wyniku zdarzenia losowego lub trudnych przeżyć osobistych lub rodzinnych. Ośrodek udziela wsparcia w postaci:

- poradnictwa rodzinnego, w każdy wtorek w godzinach od 16 do 18,
- psychologicznego, w każdy czwartek w godzinach od 16 do 18,
- terapeutycznego, dwa dni w miesiącu, w godzinach od 14 do 16,
- grupy wsparcia dla osób doświadczających lub zagrożonych przemocą w rodzinie, każdy pierwszy czwartek miesiąca od 16 do 18.

W 2022 r. ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nysie skorzystało 118 osób. Liczba osób korzystających po raz pierwszy wynosiła 80 osób. Z danych wynika, że wzrasta liczba osób korzystających z oferowanego wsparcia w postaci porad i konsultacji.

Tabela 35 Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nysie w latach 2018-2022

Liczba osób	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób (rodzin) korzystających z Ośrodka Interwencji Kryzysowej	108	56	62	102	118
Liczba osób korzystających po raz pierwszy	63	38	33	58	80

Źródło: dane z PCPR w Nysie

W 2022 r. w Ośrodku Interwencji Kryzysowej udzielono łącznie 539 porad konsultacyjnych.

W porównaniu z latami wcześniejszymi była to największa liczba udzielonych porad od 2018 r. Wynika stąd, że istnieje coraz większa potrzeba organizowania dla mieszkańców powiatu takiego wsparcia i pomocy, z której częściej korzystają osoby w kryzysie. Najwięcej porad dotyczyło spraw interwencyjnych (283), a następnie konsultacji psychologicznej (213). Udzielono także 43 porady prawne. Wzrastająca liczba porad w zakresie konsultacji psychologicznej potwierdza zjawisko występowania coraz to częstszych problemów opiekuńczo-wychowawczych wśród dzieci i młodzieży, które w konsekwencji potwierdzają wskaźniki częstszej potrzeby korzystania z usług psychiatrycznych oraz umieszczaniem dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 36 Liczba udzielonych porad w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nysie w latach 2018-2022

Rodzaj porady	2018	2019	2020	2021	2022
Prawna	2	0	0	5	43
Interwencyjna	277	93	73	91	283
Skierowanie do psychologa	28	-	-	-	-
Konsultacje psychologiczne	-	75	133	105	213
Razem	307	168	206	201	539

Źródło: dane z PCPR w Nysie

Powiat nyski w 2022 r. realizował program Psychologiczno-Terapeutyczny, w którym udział wzięło 14 osób, ukończyło go 11 osób. Dodatkowo na terenie powiatu funkcjonowały dwa mieszkania chronione treningowe i chronione wspierane przeznaczone dla samodzielnych wychowanków pieczy zastępczej. Ogółem w mieszkaniu przebywało 5 mieszkanki. W 2022 r. na terenie powiatu realizowano **program osłonowy Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Powstrzymać przemoc”**, w ramach którego między innymi rozwinięto poradnictwo dla różnych kategorii ofiar poprzez: poradnictwo psychologiczne, socjalne, prawne, rodzinne, pomoc terapeutyczną, zajęcia grup wsparcia, trening terapeutyczny. Ponadto wzmocniono kompetencje zawodowe osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poza tym prowadzono program korekcyjno-edukacyjny dla 45 sprawców przemocy. Program ukończyły 32 osoby.

V Opinia mieszkańców powiatu na temat uwarunkowań społecznych powiatu nyskiego

W ramach pracy nad tworzeniem dokumentu *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców powiatu. Partycypacja społeczna ma istotne znaczenie z punktu widzenia współtworzenia dokumentów strategicznych, gdyż stanowi o uwzględnieniu uwag i opinii społecznej w zakresie analizowanych zagadnień i problemów. W ramach strategii społecznych głos mieszkańców jest bardzo ważny. Przedstawione są najważniejsze problemy społeczne, które w oczach mieszkańców powiatu stanowią zagrożenie współczesnego świata i nie wynikają wyłącznie z analizy statystycznej danych, ale są wnioskami z zauważalnych problemów, z którymi stykają się każdego dnia.

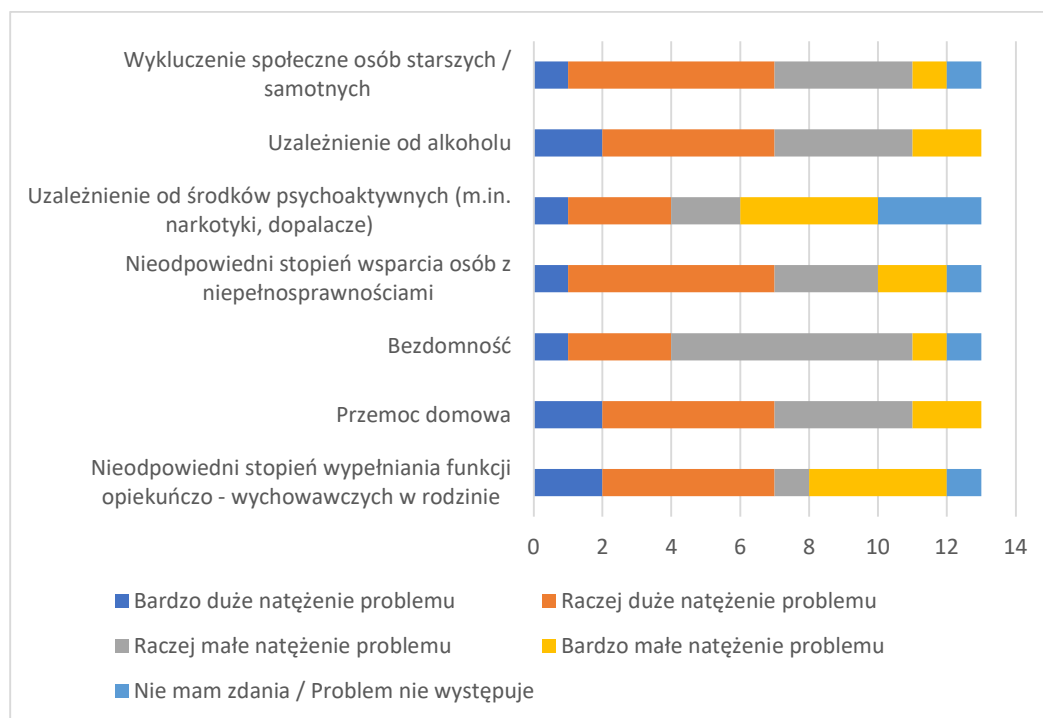
W badaniach ankietowych najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 51-60 lat (ponad 30%), następnie osoby w wieku 36-50 oraz 26-35 lat (po 23,1%). Osoby te wskazały najistotniejsze problemy społeczne występujące na terenie powiatu nyskiego oraz wskazały działania, jakie należałoby podjąć w celu eliminacji zdiagnozowanych negatywnych zjawisk społecznych.

Największym problemem społecznym na terenie powiatu nyskiego w opinii respondentów jest zjawisko uzależnienia, przemocy domowej oraz nieodpowiedniego stopnia wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie. Wszystkie wskazane problemy dotyczą rodziny, a ich występowanie bardzo często jest uzależnione od siebie. Zazwyczaj wskazany problem społeczny występuje w izolacji, a często występowanie ich wszystkich ma bardzo negatywne skutki na prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Borykanie się z problemem alkoholowym, przemocą domową wpływa na zachwianie poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji dzieci. Więzy rodzicielskie ulegają osłabieniu, rodzice tracą autorytet, zachwiany zostaje system wartości.

Dużym problemem również na terenie powiatu jest wykluczenie społeczne osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych. W opinii badanych osób na terenie powiatu brakuje kompleksowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Ich izolacja, wyobcowanie często powodują wykluczenie społeczne, zawodowe, towarzyskie. W dalszym rozwoju polityki społecznej powiatu nyskiego należy zwrócić szczególną uwagę na tę grupę społeczną, gdyż wraz ze zmieniającymi się uwarunkowaniami demograficznymi będą oni stanowić silną i dużą grupę funkcjonalną w naszym społeczeństwie. Poprawa warunków ich życia i funkcjonowania oraz zaspokojenie ich potrzeb powinny stanowić cel priorytetowy dalszego rozwoju powiatu.

Na poniższym wykresie zaprezentowano natężenie problemów społecznych na terenie powiatu nyskiego w opinii respondentów.

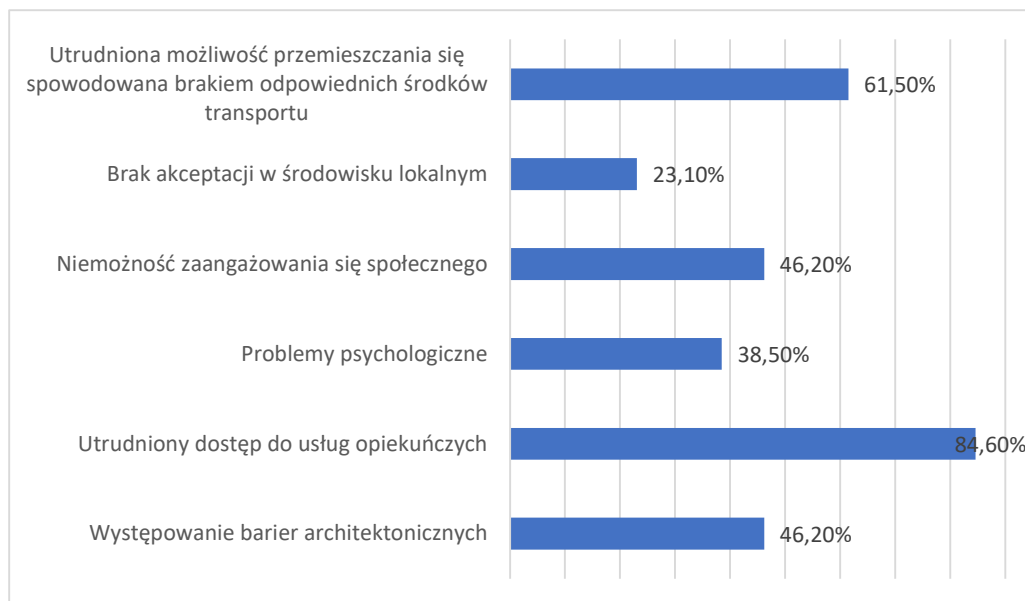
Wykres 15 Natężenie problemów społecznych na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Osoby biorące udział w badaniu stwierdziły, że największym problemem w kontekście osób niepełnosprawnych jest utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (84,6%) oraz utrudniona możliwość przemieszczania się, która często spowodowana jest brakiem odpowiednich środków transportu (61,5%). Z kolei najmniejszym problemem jest brak akceptacji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym (23,1%). W ramach zapewnienia odpowiednich warunków i pomocy osobom niepełnosprawnym należy podjąć działania na różnych obszarach ich funkcjonowania, począwszy od zmian architektonicznych w powiecie (aby umożliwić prowadzenie aktywnego życia), po zapewnienie pomocy psychologicznej (aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego).

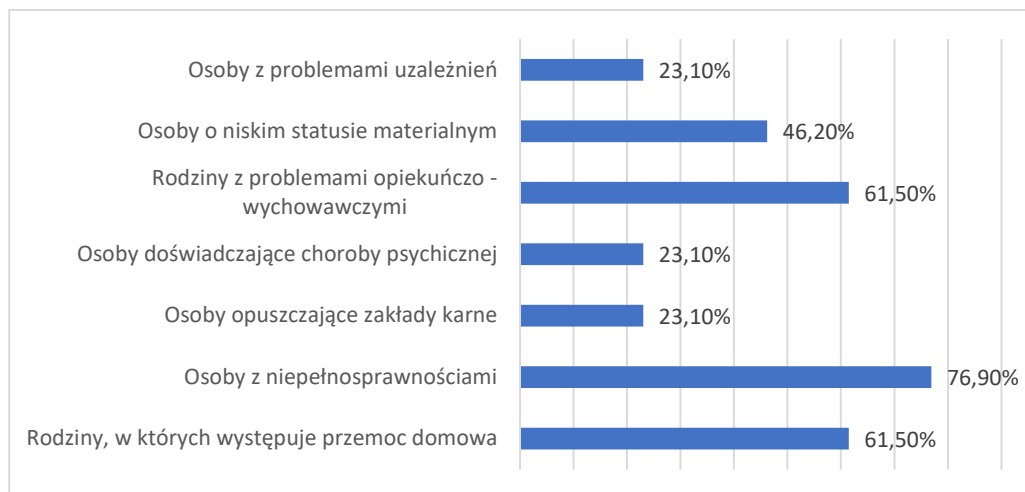
Wykres 16 Problemy osób niepełnosprawnych na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci podczas badania stwierdzili, że w ramach polityki społecznej należy objąć wsparciem przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami, aby zapewnić im jak najlepsze warunki do życia (76,9%). Wśród innych grup, które należy wspierać należą: rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (61,5%) oraz rodziny, w których występuje przemoc domowa (61,5%).

Wykres 17 Kategorie osób, które powinny zostać objęte wsparciem w ramach działań polityki społecznej na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

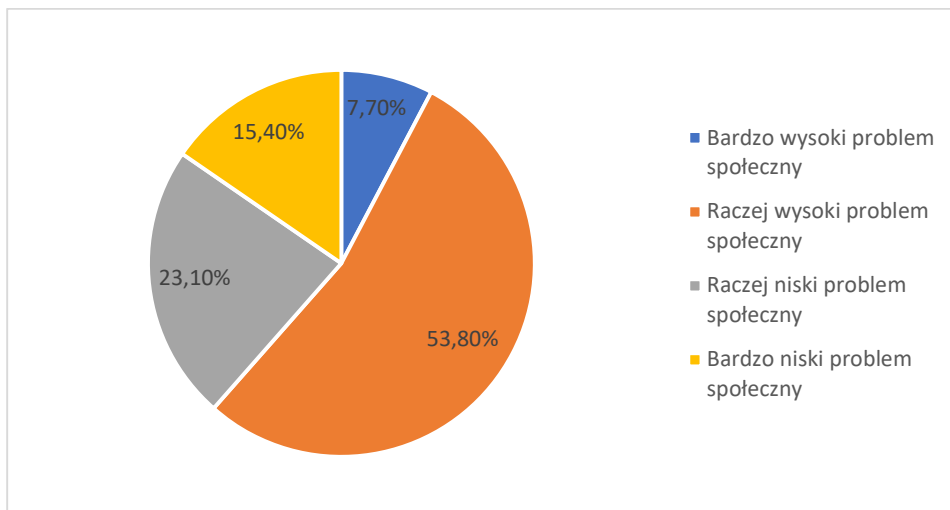

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dużym problemem społecznym na terenie powiatu nyskiego jest zjawisko uzależnienia. Należy pamiętać, iż we współczesnym świecie mowa jest również o uzależnieniach psychicznych (behawioralnych), które w podobny sposób jak alkoholizm czy narkomania destrukcyjnie wpływają na jednostkę, rodzinę i społeczeństwo. Bardzo poważnym problemem społecznym jest hazard, zakupoholizm, pracoholizm. One również wpływają na rozpad więzi rodzinnych, pogarszanie się stanu

psychicznego, zdrowotnego, a także powodują pewnego rodzaju izolację i wyobcowanie społeczne. Ponad połowa respondentów jest zdania, że uzależnienia stanowią poważny problem występujący na terenie powiatu. Dlatego należy podejmować w dalszym ciągu działania w ramach świadczenia odpowiedniego wsparcia i pomocy, jak również podejmować działania profilaktyczne, przy zaangażowaniu różnych instytucji i podmiotów publicznych.

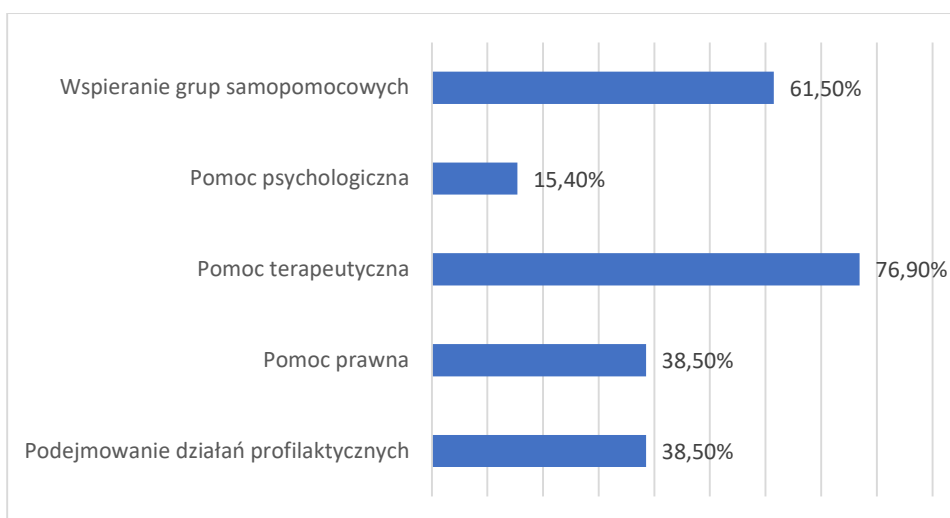
Wykres 18 Ocena występowania problemu uzależnień na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród działań, jakie należałoby podjąć na rzecz osób uzależnionych wskazano przede wszystkim pomoc terapeutyczną (76,9%) oraz wspieranie grup samopomocowych (61,5%). Tylko 15,4% respondentów wskazała pomoc psychologiczną jako działanie niezbędne i priorytetowe do podjęcia na rzecz osób uzależnionych, co w przypadku uzależnień behawioralnych powinno być najważniejsze.

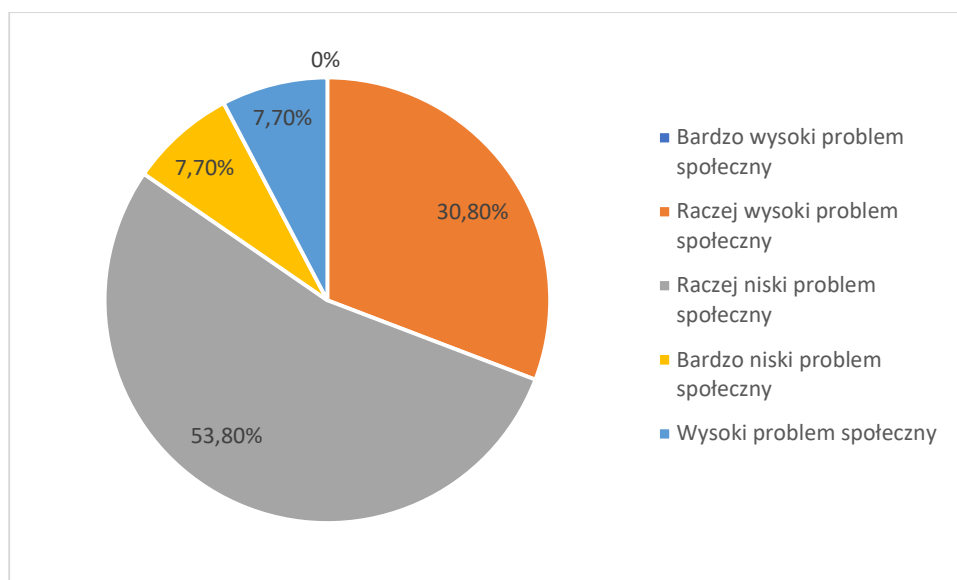
Wykres 19 Działania na rzecz osób uzależnionych na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zjawisko przemocy domowej zostało wskazane przez badanych jako duży zdiagnozowany problem społeczny. Jednakże w pytaniu dotyczącym oceny występowania przemocy w środowisku lokalnym 53,8% badanych stwierdziło, że przemoc stanowi raczej niski problem społeczny, jednakże 30,8% badanych podtrzymuje stwierdzenie, że jest to poważny problem. Zjawisko przemocy domowej w dalszym ciągu jest problemem „ukrywanym”, „wstydlivym” i tak naprawdę trudnym do zdiagnozowania statystycznego. Przemoc domowa uchodzi za problem trudny do zniwelowania, gdyż często ofiary przemocy nie szukają pomocy w tym zakresie lub nie są świadome, że są ofiarami przemocy (np. psychicznej, ekonomicznej, seksualnej itp.). Dlatego ważne w tym obszarze są działania profilaktyczne, kampanie informacyjne, otwarte warsztaty i spotkania kobiet z psychologiem itp. Należy w dalszym ciągu uświadamiać społeczeństwo o niepożądanych skutkach zjawiska przemocy domowej.

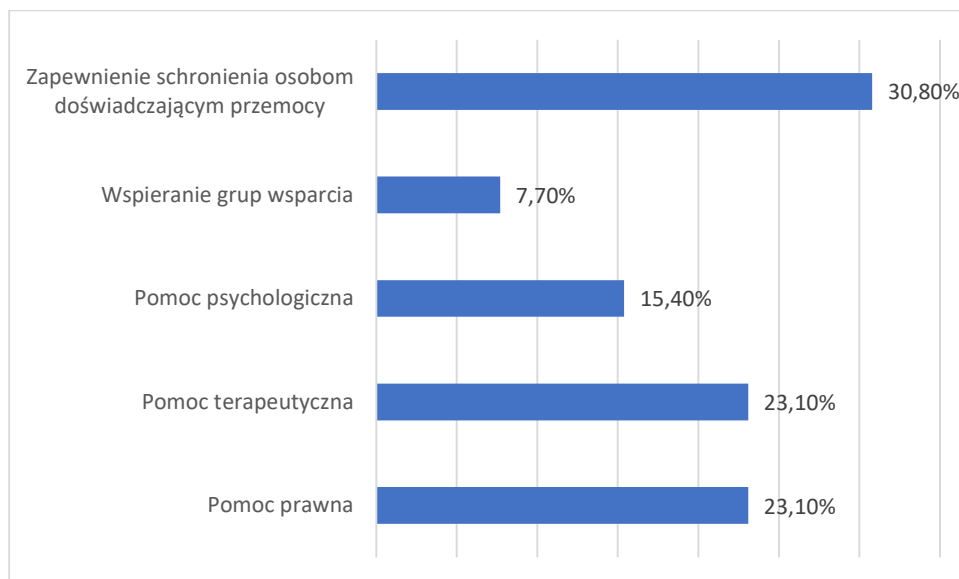
Wykres 20 Ocena występowania zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci wskazali, że jednym z najważniejszych działań w obszarze polityki społecznej powiatu powinno być zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy (30,8% badanych). Istotną formą pomocy jest także zapewnienie odpowiedniej pomocy psychologicznej i prawnej (23,1%) oraz psychologicznej (15,4%). Takie działania są i nadal powinny być podejmowane i propagowane przez instytucje działające na rzecz zwalczania, niwelowania zjawiska przemocy i niesienia wsparcia ofiarom przemocy domowej.

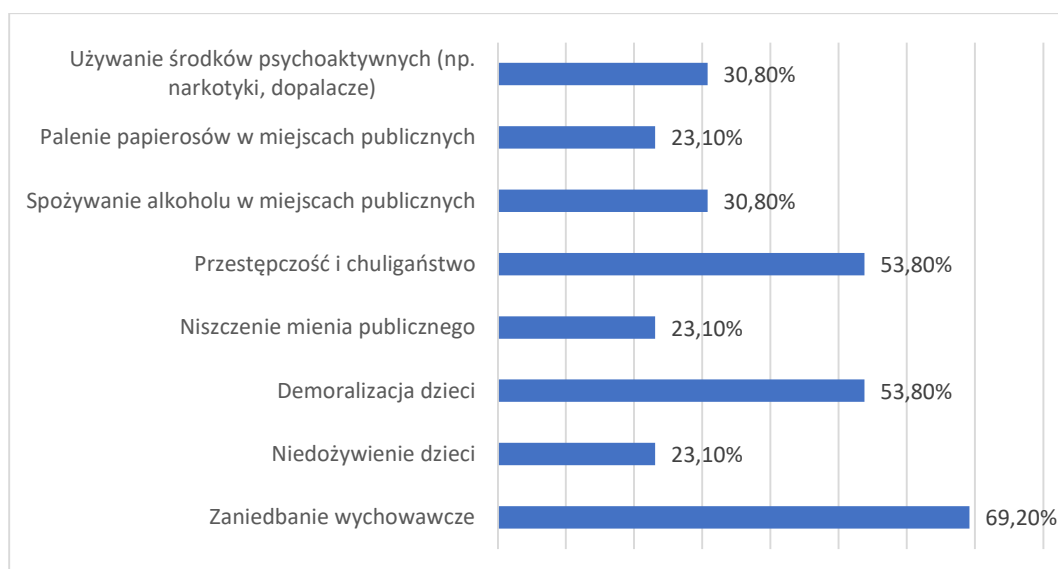
Wykres 21 Działania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do negatywnych zjawiska społecznych dotyczących dzieci i młodzieży z obszaru powiatu nyskiego w opinii osób biorących udział w badaniach należą przede wszystkim: zaniedbania wychowawcze (69,2%), przestępczość i chuligaństwo (53,8%) oraz demoralizacja dzieci (53,8%). Z kolei najmniejszym problemem społecznym dotyczącym dzieci i młodzieży według respondentów należą: palenie papierosów w miejscach publicznych, niszczenie mienia publicznego oraz niedożywienie dzieci (23,1%).

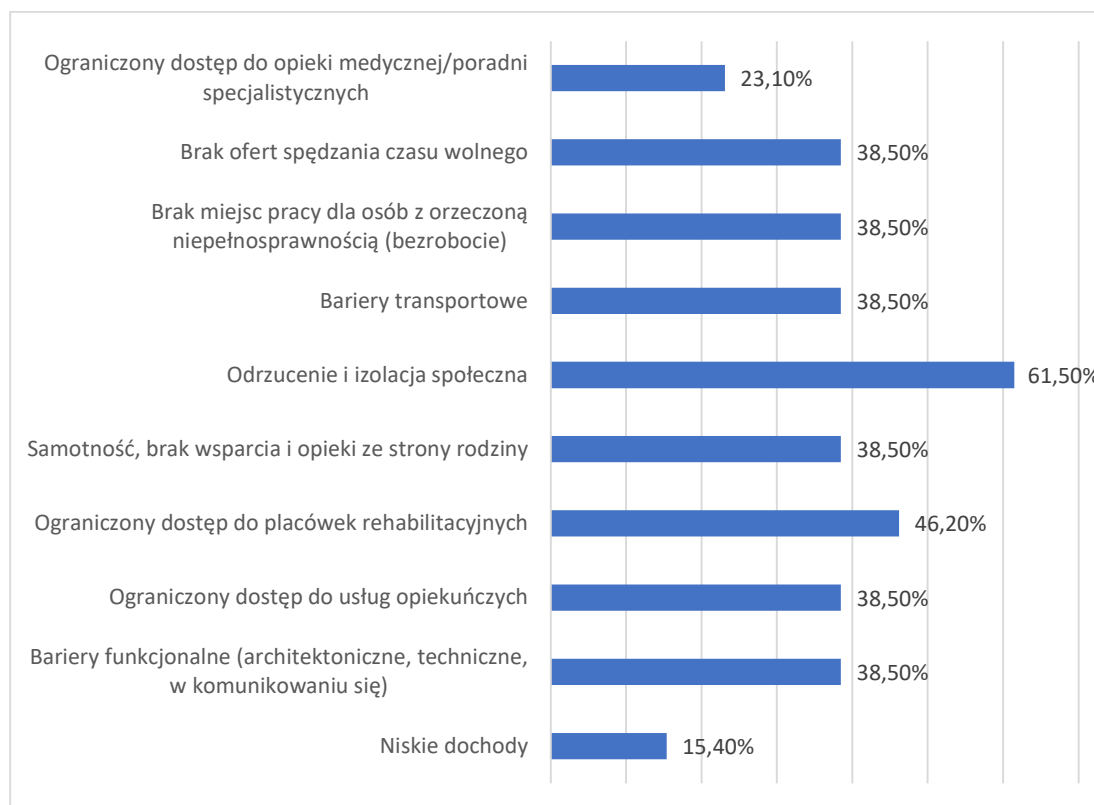
Wykres 22 Negatywne zjawiska społeczne dotyczące dzieci i młodzieży na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Poważnym problemem społecznym osób z niepełnosprawnościami w opinii respondentów jest odrzucenie i izolacja społeczna (61,5%). Osoby niepełnosprawne odczuwają stany lękowe i izolują się od społeczeństwa, jednakże borykają się także z innymi problemami, do których w opinii badanych należą także: ograniczony dostęp do placówek rehabilitacyjnych czy wiele innych, które zostały przedstawione na poniższym wykresie.

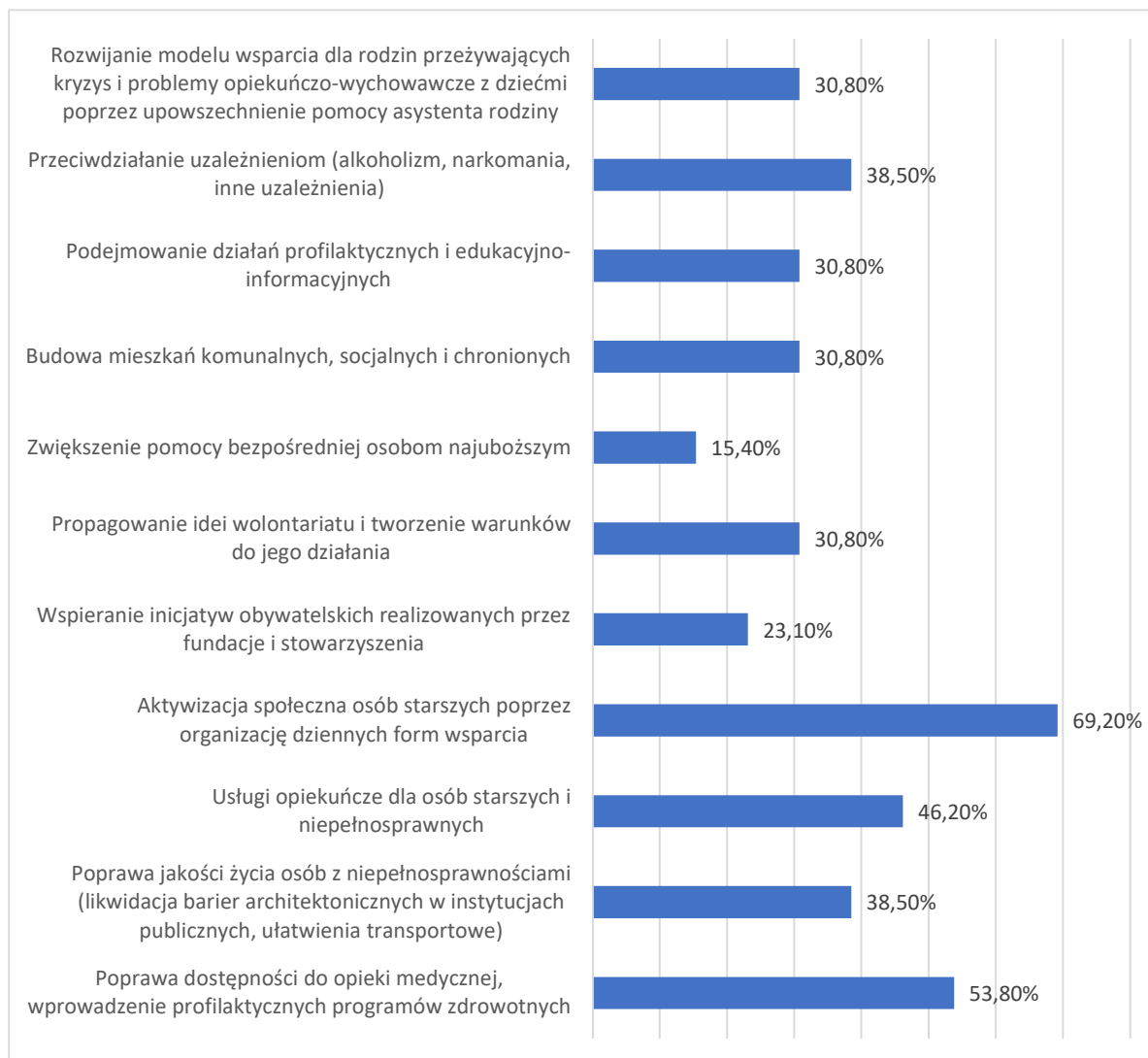
Wykres 23 Problemy osób z niepełnosprawnościami na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdiagnozowane problemy społeczne przez respondentów z terenu powiatu nyskiego dotyczą głównie osób starszych oraz rodzin borykających się z różnymi problemami, w tym z uzależnieniami i przemocą domową. Podczas badania respondenci wskazali najważniejsze działania, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze powiatu. Aż 69,2% badanych jest zdania, że należy przede wszystkim aktywizować społecznie osoby starsze poprzez organizację dziennych form wsparcia, a 53,8% badanych uważa także, że należy poprawić dostępność do opieki medycznej oraz wprowadzić profilaktyczne programy zdrowotne dla mieszkańców powiatu.

Wykres 24 Propozycja działań w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

VI Analiza SWOT

Analiza SWOT (ang. *Strengths, Weakness, Opportunities, Threats*) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju powiatu. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 37 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja wielu projektów i działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, - wzrastający wskaźnik przedsiębiorczości, - wzrost liczby budynków mieszkalnych, - wzrost liczby mieszkań komunalnych i socjalnych, - dobrze rozwinięta sieć placówek edukacyjnych, - bogata oferta edukacyjna dla mieszkańców, - realizacja wielu projektów i działań w zakresie edukacji mieszkańców powiatu, - realizacja wielu programów na rzecz bezpieczeństwa obywatelskiego, - spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, - dobrze rozwinięty system ochrony zdrowia, - dobrze rozwinięty system placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, - aktywna działalność instytucji kultury i sportu, - aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych na terenie powiatu, - rozwinięty system Podmiotów Ekonomii Społecznej, - szeroki wachlarz usług świadczonych przez PCPR w Nysie, - realizacja wielu projektów i działań na rzecz rodziny, osób niepełnosprawnych, osób będących w kryzysie, - aktywna działalność Domów Pomocy Społecznej w powiecie, - funkcjonowanie Rady Społecznej ds. Osób Niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby ludności w powiecie, - utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, - wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, - utrzymujące się ujemne saldo migracji, - wysoki wskaźnik bezrobocia, - wzrastająca liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, - wyuczona bezradność osób bezrobotnych, - brak współpracy pomiędzy Podmiotami Ekonomii Społecznej - ubóstwo wielu mieszkańców powiatu, - wzrost środków finansowych na wspieranie działalności DPS, - wzrastające potrzeby osób niepełnosprawnych, - istniejące bariery architektoniczne, komunikacyjne w ramach zapewniania dostępności osobom niepełnosprawnym, - brak wspierania osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji zawodowej, - mała liczba zakładów pracy chronionej oraz brak podejmowanych inicjatyw związanych z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych, - wzrastające problemy opiekuńczo-wychowawcze wśród rodzin z terenu powiatu, -wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, - niska świadomość społeczna potrzeb i możliwości w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej, - brak lokali mieszkalnych dla wychowanków pieczy zastępczej,

<ul style="list-style-type: none"> - działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, - realizacja projektów i programów na rzecz osób niepełnosprawnych, - rozwój instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu (powstanie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych), - organizowanie szkoleń i warsztatów dla rodziców zastępczych / Rodzinnych Domów Dziecka, - udzielanie wsparcia w ramach usamodzielniania się wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, - wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, - realizacja działań na rzecz dzieci w pieczy zastępczej, - funkcjonowanie Centrum Psychologii Zdrowia „Dormed”, - spadek odnotowywanych sprawców i ofiar przemocy domowej, - spadek wszczętych postępowań z art. 207 k.k., 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób borykających się z uzależnieniami behawioralnymi, - wzrost liczby dzieci z problemami psychologicznymi, - wzrost liczby interwencji domowych na terenie powiatu, - wzrost liczby osób korzystających z Ośrodka Interwencji Kryzysowej i tym samym wzrost udzielanych porad, - wzrastające potrzeby osób znajdujących się w kryzysie, - braki kadrowe w ramach świadczenia pomocy społecznej, - wypalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, - borykanie się pracowników z wciąż narastającymi problemami społecznymi, - brak dobrze rozwiniętej współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi i organizacjami pozarządowymi,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiana modelu funkcjonowania pomocy społecznej, odejście od form finansowanych na rzecz pomocy niefinansowej, - podejmowanie różnego rodzaju aktywności lokalnych przez organizacje samorządowe oraz pozarządowe, - likwidowanie barier oraz rozwój społeczny poprzez pozyskiwanie środków z zewnątrz, 	<ul style="list-style-type: none"> - niż demograficzny, wzrost liczby osób starszych, zależnych, schorowanych, - utrzymujące się ujemne saldo migracji i przyrost naturalny, - pogłębiające się problemy rodzinne, rozpad więzi rodzinnych, zanik wzorców, rozwody, - duże nakłady na modernizację bazy lokalowej, - wysokie nakłady na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,

<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, - zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat form rodzinnej pieczy zastępczej, - tworzenie dla dzieci nowych miejsc w rodzinach zastępczych, - wzmocnienie roli i wizerunku pracownika społecznego, - rozwój współpracy między instytucjami i pomiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc, - brak wiedzy związanej z korzystaniem z pomocy instytucji pomocy społecznej, - wysoki koszt funkcjonowania placówek społecznych, - kierowanie do instytucji jako ostateczna forma pomocy, - roszczeniowość klientów, - wzrost liczby osób wymagających wsparcia, - wypalenie zawodowe pracowników,
--	--

Źródło: opracowanie własne

VII Misja i wizja rozwoju społecznego powiatu nyskiego

Misja wyraża wartości, jakie należałoby w wyniku jej wdrażania osiągnąć w perspektywie kolejnych lat i jakie są jego priorytety w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców. Cele tworzące misję Strategii obejmują spójne wartości, jakie można osiągać lub wzmocniać za pomocą działań strategicznych wspomagających rozwój społeczny.

MISJA ROZWOJU POWIATU

Wspieranie rodziny, osób niepełnosprawnych i zależnych oraz dążenie do rozwoju społeczności lokalnej poprzez aktywizację osób, grup i rodzin szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Aktywizacja oparta jest na współpracy jednostek organizacyjnych powiatu, samorządów gminnych i organizacji pozarządowych. Misją rozwoju powiatu jest wzmocnienie współpracy między organizacjami i pomiotami działającymi na rzecz rozwoju aktywności i integracji społecznej.

Naczelnym zadaniem Strategii jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Wizja jest to pożądanym, docelowym obrazem przyszłości, który powiat chce osiągnąć na koniec założonego horyzontu czasowego, wspólnie ze społecznością lokalną i partnerami społeczno-gospodarczymi. Wizje przyszłości pomocy społecznej w powiecie nyskim określono na podstawie

analizy sytuacji społecznej w regionie. Określone w strategii cele winny być osiągnięte do 2034 r. Jest to jednak uwarunkowane przestrzeganiem przez samorządy lokalne, służby socjalne i partnerów społecznych, przyjętych form i zasad działania, a przede wszystkim zawiązywaniem partnerstw lokalnych na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

WIZJA ROZWOJU POWIATU

Powiat nyski jest miejscem wspierającym rodzinę, bezpiecznym i przyjaznym, oferującym mieszkańcom kompleksową pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych. Powiat nyski to obszar dobrej współpracy między instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej.

VIII Cele strategiczne i operacyjne

Celem głównym realizacji niniejszej Strategii jest „Zrównoważony rozwój kapitału społecznego powiatu nyskiego”. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów strategicznych:

Schemat 1 Cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne

Cele w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* stanowią elementarny etap działania, przewidywania oraz wytyczania przedsięwzięć. Cele te wskazują, co zamierzamy osiągnąć przy uwzględnieniu czynników niezbędnych do ich efektywnego zrealizowania. Cele strategiczne rozumiane są jako główne kierunki działania. Z kolei cele operacyjne mają charakter wtórny w stosunku do strategicznych i stanowią ich rozpisanie w formie głównych kierunków działalności.

Tabela 38 Cele operacyjne

<p>Cel strategiczny 1 Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wieloaspektowa praca z rodzinami zastępczymi oraz organizowanie efektywnego zespołu pieczy zastępczej, ❖ Działania interwencyjne podejmowane na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, ❖ Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, ❖ Promocja i rozwój pieczy zastępczej, ❖ Pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek.
<p>Cel strategiczny 2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Społeczna integracja osób z niepełnosprawnościami, ❖ Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej, ❖ Rozwój systemu wsparcia i aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych, ❖ Likwidowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.
<p>Cel strategiczny 3 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Podejmowanie działań ograniczających występowanie zjawiska przemocy domowej, ❖ Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu, ❖ Wspieranie osób uzależnionych, a także sprawców i ofiar przemocy domowej.
<p>Cel strategiczny 4 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i ubogich</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy, ❖ Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych, ❖ Promocja przedsiębiorczości,

	<ul style="list-style-type: none">❖ Wspieranie osób poszukujących pracy, w tym wspieranie samozatrudnienia.
Cel strategiczny 5 Budowanie sprawnego i aktywnego modelu zarządzania	<ul style="list-style-type: none">❖ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,❖ Podniesienie prestiżu pracy pracownika społecznego,❖ Budowanie dobrego wizerunku pomocy społecznej,❖ Rozwój współpracy pomiędzy Podmiotami Ekonomii Społecznej,❖ Rozwijanie relacji, wsparcia i współpracy organizacji i jednostek działających na terenie powiatu.

Źródło: opracowanie własne

IX Kierunki działań polityki społecznej w powiecie nyskim

W odniesieniu do powyższych celów strategicznych oraz celów operacyjnych wskazano w poniższej tabeli główne kierunki działań polityki społecznej realizowanej w powiecie nyskim w latach 2024-2034.

Tabela 39 Kierunki działań polityki społecznej w powiecie nyskim

Cel strategiczny 1 Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży		
Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Wskaźniki realizacji celu
<p>Cel operacyjny 1 Wieloaspektowa praca z rodzinami zastępczymi oraz organizowanie efektywnego zespołu pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie ❖ Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w pełnionych przez nich funkcjach ❖ Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy (prawnej, psychologicznej) ❖ Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych ❖ Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje rodziców zastępczych ❖ Integracja środowiska rodzin zastępczych ❖ Udzielanie świadczeń finansowych, obowiązkowych fakultatywnych rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka ❖ Rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ❖ Aplikowanie w ramach ogłaszanych konkursów ofert na realizację zadań poszerzających i uzupełniających realizację zadań ustawowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających ze wsparcia i pomocy specjalistycznej • Liczba zorganizowanych grup wsparcia dla rodzin zastępczych / prowadzących Rodzinny Dom Dziecka • Kwota udzielonych świadczeń
<p>Cel operacyjny 2 Działania interwencyjne podejmowane na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Działania interwencyjne podejmowane na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych ❖ Świadczenia dla rodzin znajdujących się w kryzysie ❖ Wypracowanie standardów pracy z rodzinami znajdującymi się w kryzysie 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych porad interwencyjnych • Liczba świadczeń • Liczba rodzin objętych wsparciem •

<p>Cel operacyjny 3 Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego ❖ Kampanie informacyjne mające na celu wzmocnienie prawidłowego wizerunku funkcjonowania rodziny ❖ Realizacja projektów na rzecz rodzin, wzmocnienia więzi rodzinnych, spędzania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych porad psychologicznych • Liczba przeprowadzonych konsultacji prawnych • Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych • Liczba zrealizowanych projektów na rzecz rodziny
<p>Cel operacyjny 4 Promocja i rozwój pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pozyskiwanie kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej ❖ Przeprowadzenie kwalifikacji dotyczącej udziału w szkoleniu dla kandydatów na rodziny zastępczej ❖ Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępczej • Liczba akcji promujących rodzicielstwo zastępcze
<p>Cel operacyjny 5 Pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zapewnienie pomocy i wsparcia usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej ❖ Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia ❖ Udzielanie świadczeń dla pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych świadczeń
<p>Cel strategiczny 2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych</p>		
<p>Cele operacyjne</p>	<p>Zadania do realizacji</p>	<p>Wskaźniki realizacji celu</p>
<p>Cel operacyjny 1 Społeczna integracja osób z niepełnosprawnościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla osób z niepełnosprawnościami ❖ Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ❖ Stały kontakt z instytucjami i organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba porad / spotkań zrealizowanych w ramach podmiotów zapewniających pomoc psychologiczną osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom • Kwota środków przekazanych na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych • Liczba spotkań / seminariów / warsztatów między instytucjami i organizacjami społecznymi

<p>Cel operacyjny 2 Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nawiązanie współpracy między domami pomocy społecznej a dziećmi z terenu powiatu - uczestnictwo i pomoc dzieci w życiu mieszkańca (festyny, spacer, spędzanie wspólnie czasu wolnego), nawiązywanie więzi, kompensacja potrzeb emocjonalnych ❖ Umożliwienie uczestnictwa ludzi starszych w życiu społecznym: wycieczki, spotkania z ludźmi nauki, kultury czy sportu, kluby seniora, organizacja imprez rozrywkowo wypoczynkowych, udział w imprezach na terenie powiatu ❖ Rozbudowa infrastruktury i rozwój systemu opieki nad osobami starszymi, samotnymi i długotrwale chorymi ❖ Organizowanie spotkań, wystaw, festynów rodzinnych ❖ Promowanie i wspieranie wolontariatu jako formy integracji społecznej dla osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydarzeń w domu pomocy społecznej, w których brały udział dzieci z terenu powiatu • Liczba działań mających na celu wsparcie różnorodnych form twórczości i ruchu artystycznego osób starszych • Liczba utworzonych domów dziennego pobytu, obiektów rehabilitacji • Działania domów pomocy społecznej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym • Liczba działań wolontarystycznych
<p>Cel operacyjny 3 Rozwój systemu wsparcia i aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wsparcie rozwoju warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, domów pomocy społecznej ❖ Koordynowanie / inicjowanie działań współpracujących ze sobą instytucji, organizacji pozarządowych i osób działających na rzecz osób niepełnosprawnych ❖ Pomoc w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, w tym również zwiększenie środków na rehabilitację ❖ Dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej ❖ Zwiększenie dostępu do wczesnej interwencji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych ❖ Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwota przeznaczona na wsparcie finansowe warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, domów pomocy społecznej • Liczba inicjatyw w ramach współpracy instytucji, organizacji pozarządowych na rzecz osób Niepełnosprawnych • Kwota środków przekazanych na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych • Kwota środków przyznanych na dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej • Liczba upowszechnionych informacji / ogłoszeń / ulotek

<p>Cel operacyjny 4 Likwidowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wsparcie / inicjowanie działań umożliwiających dostęp do komputera dla osób z niepełnosprawnością ❖ Świadczenie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym w celu likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych ❖ Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań mających na celu umożliwienie dostępu do komputera dla osób niepełnosprawnych • Kwota środków przekazanych w ramach świadczenia pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym w celu likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych • Liczba dostosowanych budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
<p>Cel strategiczny 3 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej</p>		
<p>Cele operacyjne</p>	<p>Zadania do realizacji</p>	<p>Wskaźniki realizacji celu</p>
<p>Cel operacyjny 1 Podejmowanie działań ograniczających występowanie zjawiska przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Poszerzenie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne ❖ Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych i stosujących przemoc domową 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych spotkań edukacyjnych na temat przemocy domowej • Liczba wydanych ulotek / plakatów / broszur informacyjnych dotyczących problematyki przemocy domowej • Liczba przeprowadzonych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób podejrzanych i stosujących przemoc domową
<p>Cel operacyjny 2 Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Monitorowanie międzysektorowej współpracy i wymiany doświadczeń między instytucjami pracującymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej ❖ Promowanie prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą ❖ Profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych spotkań/szkoleń na temat przemocy • Liczba zrealizowanych programów • Liczba przeprowadzonych warsztatów/kampanii profilaktycznych
<p>Cel operacyjny 3 Wspieranie osób uzależnionych, a także</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wsparcie osób doświadczających przemocy domowej ❖ Przeciwdziałanie uzależnieniom i pomoc dla uzależnionych ❖ Organizowanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych porad psychologicznych i prawnych • Liczba osób, którym udzielona wsparcia i pomocy

sprawców i ofiar przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tworzenie warunków do skutecznego zapobiegania i świadczenia pomocy ofiarom przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba samopomocowych grup wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy • Liczba programów terapeutycznych i liczba sprawców przemocy objętych programami
Cel strategiczny 4 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i ubogich		
Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Wskaźniki realizacji celu
Cel operacyjny 1 Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ❖ Inicjowanie, upowszechnianie, współorganizowanie szkoleń i staży podwyższających umiejętności zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ❖ Realizacja reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych szkoleń i staży podwyższających umiejętności zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Liczba utworzonych jednostek organizacyjnych realizujących reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel operacyjny 2 Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wspieranie działań i programów aktywizacji zawodowej ❖ Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych osób bezrobotnych ❖ Wspieranie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+ oraz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba realizowanych projektów/programów • Liczba osób rozpoczynająca udział w szkoleniach zawodowych/stażach • Liczba osób w wieku 50+ oraz niepełnosprawnych, które skorzystały z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej
Cel operacyjny 3 Promocja przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Refundacja stanowisk pracy ❖ Wypracowanie narzędzi systemowej współpracy między PCPR a PUP w zakresie działań skierowanych do osób w trudnej sytuacji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Łączna kwota refundacji stanowisk pracy
Cel operacyjny 4 Wspieranie osób poszukujących pracy, w tym wspieranie samozatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wsparcie organizacyjne i prawne dla osób gotowych rozpocząć działalność gospodarczą ❖ Udzielanie wsparcia finansowego na własną działalność gospodarczą 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba złożonych wniosków na rozpoczęcie działalności gospodarczej • Kwota udzielonego wsparcia finansowego na założenie własnej działalności gospodarczej

Cel strategiczny 5 Budowanie sprawnego i aktywnego modelu zarządzania		
Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Wskaźniki realizacji celu
Cel operacyjny 1 Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu ❖ Promowanie pozytywnych postaw obywatelskich w zakresie bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba realizowanych programów, • Liczba materiałów promocyjnych, • Liczba rozpowszechnionych informacji • Liczba zrealizowanych programów
Cel operacyjny 2 Podniesienie prestiżu pracy pracownika społecznego	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kampanie informacyjne kreujące dobry wizerunek pracownika społecznego ❖ Organizacja spotkań, dni otwartych, wydarzeń kulturalnych i integracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udostępnionych informacji • Liczba zorganizowanych wydarzeń
Cel operacyjny 3 Budowanie dobrego wizerunku pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie uczestnictwa w szkoleniach, warsztatach, studiach, seminariach i konferencjach ze szczególnym uwzględnieniem działań skierowanych na podniesienie kwalifikacji ❖ Kampanie informacyjne w zakresie działań podejmowanych przez podmioty pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń i liczba osób biorących udział w szkoleniach • Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych
Cel operacyjny 4 Rozwój współpracy pomiędzy Podmiotami Ekonomii Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Koordynowanie działań w zakresie wzmocnienia współpracy Podmiotów Ekonomii Społecznej z terenu powiatu ❖ Organizacja cyklicznych spotkań w celu wymiany doświadczeń i wspólnego poszukiwania rozwiązań na zdiagnozowane problemy społeczne ❖ Realizacja wspólnych projektów współfinansowanych ze środków publicznych na rzecz wzmocnienia współpracy oraz kompleksowej pomocy dla potrzebujących 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podejmowanych działań na rzecz wzmocnienia współpracy • Liczba spotkań przedstawicieli Podmiotów Ekonomii Społecznej • Liczba zrealizowanych wspólnie projektów
Cel operacyjny 5 Rozwijanie relacji, wsparcia i współpracy organizacji i	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Koordynowanie działań w zakresie wzmocnienia współpracy organizacji i jednostek z terenu powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podejmowanych działań na rzecz wzmocnienia współpracy • Liczba spotkań przedstawicieli organizacji i jednostek z terenu powiatu

jednostek działających na terenie powiatu	<ul style="list-style-type: none">❖ Organizacja cyklicznych spotkań w celu wymiany doświadczeń i wspólnego poszukiwania rozwiązań na zdiagnozowane problemy społeczne❖ Realizacja wspólnych projektów współfinansowanych ze środków publicznych na rzecz wzmocnienia współpracy oraz kompleksowej pomocy dla potrzebujących	<ul style="list-style-type: none">• Liczba zrealizowanych wspólnie projektów
---	--	--

Źródło: opracowanie własne

X Prognoza zmian w wyniku realizacji strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034 obejmuje najważniejsze obszary polityki społecznej, a cele i działania w niej wskazane realizowane będą o zasadę partnerstwa, współdziałania i podmiotowości. Jej realizacja przyczyni się do poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców. Strategia powstała w szczególności z myślą o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych, dzieciach i młodzieży, których rodzice zostali częściowo lub całkowicie pozbawieni władzy rodzicielskiej, osobach bezrobotnych oraz osobach i rodzinach uwikłanych w przemoc domową. Podejmowane działania pomogą wyeliminować ograniczenia związane z funkcjonowaniem tych osób w społeczeństwie. Strategia ma na celu podjęcie przedsięwzięć umożliwiających budowanie spójnego lokalnego systemu pomocy mieszkańcom powiatu nyskiego.

Strategia zakłada badania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji społeczno-bytowej rodzin, działania na rzecz zatrudnienia i samozatrudnienia, promowania przedsiębiorczości. Ma ona pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu.

W wyniku realizacji Strategii kontynuowane będą zadania realizowane przez PCPR w ramach polityki społecznej powiatu. W miarę możliwości i bieżących potrzeb, a także możliwości finansowych i organizacyjnych, będą wdrażane nowe programy i projekty, których celem będzie eliminowanie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk społecznych. Założone zadania do realizacji mają przyczynić się do osiągnięcia założonych celów strategicznych, a także określonych wskaźników ujętych w Strategii. Zadaniem PCPR będzie monitorowanie realizacji działań strategicznych w taki sposób, aby odpowiadały one na potrzeby mieszkańców i osób potrzebujących. Realizacja Strategii ma służyć minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie powiatu w obszarze stosowania przemocy domowej, uzależnieniom, problemom opiekuńczo-wychowawczym i pieczy zastępczej oraz problemom związanym z niepełnosprawnością, a także ubóstwem i bezdomnością.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, m.in. organizacje pozarządowe czy Podmioty Ekonomii Społecznej. Na terenie powiatu nyskiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu ponadlokalnym prowadzonych przez samorządy oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie, Ośrodki Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach, Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Nysa, rodziny zastępcze, Warsztat Terapii

Zajęciowej w Nysie i w Głuchołazach, organizacje pozarządowe, Klub Integracji Społecznej w Nysie, Centrum Integracji Społecznej w Nysie czy Zakład Aktywności Zawodowej InfirmiCare non profit sp. z o.o. oraz Spółdzielnia Socjalna "Parasol".

XI Realizatorzy strategii

Realizatorem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* będzie głównie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie. Jednakże wiele działań wymaga włączenia i współpracy innych podmiotów z terenu powiatu, aby w sposób kompleksowy działania na rzecz minimalizacji i wykluczenia społecznego osób szczególnie tymi zjawiskami zagrożonych były efektywne. Za realizację zaplanowanych działań strategicznych będą odpowiedzialne także:

- ❖ Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu gmin wchodzących w skład powiatu nyskiego;
- ❖ Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ❖ Zespoły Interdyscyplinarne w poszczególnych gminach;
- ❖ Placówki oświatowe z terenu powiatu;
- ❖ Instytucje kultury, sportu i rekreacji działające na terenie powiatu;
- ❖ Powiatowy Urząd Pracy w Nysie;
- ❖ Organizacje pozarządowe z terenu powiatu;
- ❖ Podmioty Ekonomii Społecznej;
- ❖ Domy Pomocy Społecznej;
- ❖ Placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- ❖ Policja;
- ❖ Ośrodki zdrowia;
- ❖ Sądy Rejonowe.

XII Źródła finansowania strategii

Źródła finansowania muszą być przedmiotem dogłębnej analizy Zespołu Zarządzającego realizacją Strategii podczas przygotowywania oceny stopnia jej realizacji – corocznie należy oszacować, czy pojawiły się nowe źródła finansowania lub niemożliwym stało się sfinansowanie zaplanowanych działań. Takie zjawiska mogą być przesłankami do aktualizacji dokumentu. Ze względu na długi okres obowiązywania niniejszego dokumentu szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe. Na dzień opracowywania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* ustalono, iż środki finansowe na zaplanowane w Strategii działania pochodzić będą z:

- ❖ budżetu powiatu nyskiego (w tym budżetów jednostek organizacyjnych powiatu),
- ❖ dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania realizacji zadań własnych,

- ❖ dotacji z budżetu państwa w ramach finansowania realizacji zadań zleconych,
- ❖ Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ❖ środków zewnętrznych (pochodzących m.in. z Unii Europejskiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) na realizację programów oraz projektów,
- ❖ środków pozyskanych przez organizacje pozarządowe i inne Podmioty Ekonomii Społecznej,
- ❖ środki własne gmin.

XIII Spójność realizacji celów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* z *Wojewódzką Strategią w Zakresie Polityki Społecznej*

Zakładane cele strategiczne w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034* są zgodne i zachowują spójność z celami określonymi w *Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025*.

Tabela 40 Spójność celów strategicznych z dokumentem wyższego rzędu

<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034</i>	Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025
Cel strategiczny 1 Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży	<p>Cel 1 Aktywna i bezpieczna rodzina</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzmocnienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodzin; ❖ Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków,
Cel strategiczny 2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych	<p>Cel 2 Opolski model wsparcia i aktywizacji seniorów</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozwój usług senioralnych; ❖ Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym; ❖ Zwiększenie świadomości społecznej i zmiana postaw wobec problemów starości i starzenia się. <p>Cel 3 Opolskie bez barier</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ograniczenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród osób niepełnosprawnych; ❖ Zmiana postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, sprzyjająca integracji społecznej.

Cel strategiczny 3 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej	Cel 1 Aktywna i bezpieczna rodzina Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego rodzin.
Cel strategiczny 4 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i ubogich	Cel 4 Włączenie społeczne Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej; ❖ Partnerstwo i współpraca na rzecz włączenia społecznego.
Cel strategiczny 5 Budowanie sprawnego i aktywnego modelu zarządzania	Cel 5 Ekonomia społeczna droga do integracji społecznej Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Promocja ES; ❖ System wsparcia PES; ❖ Partnerstwo i otoczenie.

Źródło: opracowanie własne

XIV Monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2024-2034 obejmuje zarówno zadania samorządu lokalnego, jak i innych instytucji i podmiotów działających na terenie powiatu. Realizacja Strategii wskazuje na wysoki stopień jego zorganizowania, a przedstawione procedury – spójność działań profilaktycznych, prewencyjnych, interwencyjnych i pomocowych wobec osób potrzebujących pomocy i wsparcia. Istotą efektywności funkcjonowania Strategii jest realizacja zadań w zakresie, formie i w stopniu dostosowanym do potrzeb mieszkańców powiatu zgodnie z przyjętymi procedurami oraz stała współpraca realizatorów Strategii i monitoring działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków tych działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Monitoring będzie prowadzony w formie sprawozdania rocznego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie z realizacji osiągniętych wskaźników, które zostały ujęte w Strategii. Ewaluacja z kolei pozwoli dokonać oceny skuteczności podejmowanych działań względem lokalnych potrzeb w zakresie eliminowania negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie powiatu nyskiego. Ewaluacja zostanie przeprowadzona dwuetapowo: w roku 2028 i na koniec realizacji Strategii w 2034 r. W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych czynników, które będą miały decydujący

wpływ na realizację zaplanowanych działań przewiduje się możliwość wykonania ewaluacji mid-term w trakcie realizacji Strategii (pomiędzy okresami sprawozdawczymi), która będzie podstawą do zmiany zapisów w niniejszym dokumencie.

XV. Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w powiecie nyskim w latach 2018-2022.....	8
Tabela 2 Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu nyskiego w roku 2018 i 2022.....	9
Tabela 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w poszczególnych gminach powiatu nyskiego w roku 2018 i 2022	11
Tabela 4 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2018-2022	14
Tabela 5 Podstawowa opieka medyczna na terenie powiatu nyskiego w latach 2018-2022	25
Tabela 6 Ośrodki kulturalne funkcjonujące na terenie gmin w powiecie nyskim.....	25
Tabela 7 Liczba rodzin i powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2018, 2020 i 2022 łącznie w gminach z powiatu nyskiego	31
Tabela 8 Punkty wydawania żywności oraz schroniska z terenu powiatu nyskiego	32
Tabela 9 Liczba osób umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej w powiecie nyskim w latach 2018-2022 ...	33
Tabela 10 Liczba osób korzystających w ciągu roku z Domów Pomocy Społecznej w powiecie nyskim w latach 2018-2022	34
Tabela 11 Liczba osób umieszczonych w ciągu roku w Domach Pomocy Społecznej z poszczególnych gmin powiatu nyskiego	34
Tabela 12 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc osobom przebywającym w Domach Pomocy Społecznej w latach 2018-2022	35
Tabela 13 Miesięczne koszty utrzymania mieszkańca w DPS w latach 2018-2022 ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego	35
Tabela 14 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2018-2022.....	38
Tabela 15 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w powiecie nyskim w latach 2018-2022....	38
Tabela 16 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w powiecie nyskim w latach 2018-2022.....	39
Tabela 17 Środki wydatkowane z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w obszarze rehabilitacji społecznej w 2018 i 2022 r.....	39
Tabela 18 Środki wydatkowane z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w obszarze rehabilitacji zawodowej w 2018 i 2022 r.....	40
Tabela 19 Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2018-2022	41
Tabela 20 Liczba wydanych kart parkingowych w latach 2018-2022	41
Tabela 21 Placówki opiekuńczo-wychowawcze w powiecie nyskim w roku 2022.....	43
Tabela 22 Placówki opiekuńczo-wychowawcze w powiecie nyskim w roku 2023.....	44
Tabela 23 Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2022	44
Tabela 24 Liczba rodzin zastępczych w powiecie nyskim w latach 2018-2022.....	45

Tabela 25 Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych powiatu nyskiego w latach 2018-2022	45
Tabela 26 Wykaz powiatów i liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem nyskim w 2022 r.	45
Tabela 27 Liczba usamodzielnianych się wychowanków rodzin zastępczych objętych świadczeniem i wysokość wypłacanych środków finansowych w latach 2018-2022.....	46
Tabela 28 Liczba usamodzielnianych się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych świadczeniem i wysokość wypłacanych środków finansowych w latach 2018-2022	46
Tabela 29 Liczba sprawców przemocy domowej w powiecie nyskim w latach 2018- 2022	53
Tabela 30 Liczba ofiar przemocy domowej w powiecie nyskim w latach 2018-2022.....	53
Tabela 31 Liczba przeprowadzonych interwencji domowych związanych z przemocą domową na terenie województwa opolskiego w rozbiciu na poszczególne powiaty w okresie 2019-2021	54
Tabela 32 Liczba założonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach w latach 2018-2022	54
Tabela 33 Liczba wszczętych spraw z art. 207 kodeksu karnego i zakończonych wydaniem orzeczenia	55
Tabela 34 Zastosowane środki wychowawcze i poprawcze przez Sąd Rejonowy w Nysie i Prudniku	55
Tabela 35 Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nysie w latach 2018-2022	56
Tabela 36 Liczba udzielonych porad w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nysie w latach 2018-2022	56
Tabela 37 Analiza SWOT	65
Tabela 38 Cele operacyjne.....	69
Tabela 39 Kierunki działań polityki społecznej w powiecie nyskim	71
Tabela 40 Spójność celów strategicznych z dokumentem wyższego rzędu	80

Spis wykresów

Wykres 1 liczba mieszkańców powiatu nyskiego w podziale na miasto i wieś w latach 2018-2022	9
Wykres 2 Przyrost naturalny w powiecie nyskim na 1000 mieszkańców w latach 2018-2022.....	10
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie nyskim w latach 2018-2022	11
Wykres 4 Saldo migracji w powiecie nyskim w latach 2018-2022.....	12
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w powiecie nyskim w latach 2018-2022.....	13
Wykres 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w gminie Nysa w latach 2018-2022 ..	17
Wykres 7 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w powiecie nyskim w latach 2018-2022	18
Wykres 8 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w powiecie nyskim w latach 2018-2022	19
Wykres 9 Liczba lokali komunalnych i lokali socjalnych w zasobach powiatu nyskiego w latach 2018-2022.....	20
Wykres 10 Liczba osób w powiecie korzystająca z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2018-2022	30
Wykres 11 Liczba dorosłych z zaburzeniami psychiatrycznymi w woj. opolskim w 2021 r.....	49
Wykres 12 Liczba dorosłych pacjentów według rodzaju świadczeń i rozpoznania w woj. opolskim w 2021 r.	49

Wykres 13 Liczba dzieci z zaburzeniami psychiatrycznymi w woj. opolskim w 2021 r.	50
Wykres 14 Liczba dzieci według rodzaju świadczeń i rozpoznania w woj. opolskim w 2021 r.	51
Wykres 15 Natężenie problemów społecznych na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów	58
Wykres 16 Problemy osób niepełnosprawnych na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów	59
Wykres 17 Kategorie osób, które powinny zostać objęte wsparciem w ramach działań polityki społecznej na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów.....	59
Wykres 18 Ocena występowania problemu uzależnień na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów .	60
Wykres 19 Działania na rzecz osób uzależnionych na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów.....	60
Wykres 20 Ocena występowania zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów	61
Wykres 21 Działania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów	62
Wykres 22 Negatywne zjawiska społeczne dotyczące dzieci i młodzieży na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów	62
Wykres 23 Problemy osób z niepełnosprawnościami na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów.....	63
Wykres 24 Propozycja działań w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze powiatu nyskiego w opinii respondentów.....	64